

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

סמרטפון רק עם ואצאפ!
אפשר!! וכדאי!!
 מרכז הזמנות ארצי
052-2-129-129
 אספקה לכל חלקי הארץ תוך 24 שעות
 רח' פינט 9 ירושלים | zolphone.co.il

"בשיעורים שאני מוסר לנשים אני אומר שהן צריכות לקחת אחריות על מה שהן לומדות, לא להסתפק ב'וורטים' לפעמים אני נתקל בהתנגדות דווקא מצד נשים דתיות"

ניר מנוסי בראיון על פמיניזם רוחני חדש ישן

- 11 **ההטרמה החריפה של שעבוד מצרים הרב זקס**
- 10 **לישון בעיניים פקוחות משה שילת**
- 6 **בוודאות: אנחנו חיים באי ודאות שאלת השבוע**
- 8 **לאהוב את מי שלא אוהב אותך? צבי יחזקאלי**
- 20 **על מה אתה חושב כשאתה רואה אבן? התוועדות עם הרב יואל כהן**
- 2 **כשהרבי דפק על השולחן שיחת חברים**

ההואדר ביותר

נר מצוה MITZVAH CANDLE

נרות חנוכה - מוכנים להדלקה עם שמן זית ראוי למאכל מכרמי ארץ ישראל

ופתילות מצמר גפן "ומצוה מן המוכחר להדליק בשמן זית ובפתילות (צמר גפן)" הרב מרדכי אליהו זצ"ל: "טוב שידליק בשמן זית הראוי לאכילה. ולא בשמן זית למאור, שאפשר שיש בזה מן הזלזול להדליק בשמן פגום"

להזמנה בסיטונאות, טל: 050-6534024

כשהגיע הקליין לדבר על המדרגה הבאה, הוא
 ברים את קולו: אתה, יהודי גרמניה, אפילו השבת לא
 אומרת לכם כלום. גם אותה נחתם מאחריכם! הוא
 דפק על השולחן בחוזקה ואמר: "אתם אתם לפחות
 תכירו - אני ה'!"

שיחת חברים

עם מיני יוספי

סיפור מופלא באחת בלילה

טיש בברלין

אחרי הברית, אבי הבן ביקש מהרב טננבוים לבוא לפגוש את הסבא, שהיה אדם אחרי הברית, אבי הבן ביקש מהרב טננבוים, לבוא לפגוש את הסבא, שהיה מבוגר, ולאחל לו מזל טוב. הרב טננבוים נענה בשמחה, ואז הם נגשו לבית אחר, שם חיכה היהודי הזקן על כיסא גלגלים. הרב טננבוים דיבר איתו, וגם סיפר על עצמו שהוא מירושלים, והוא חסיד קרלין. אותו סבא התפעל ושאל: "מה, אתה חסיד קרלין? אז אני חייב לספר לך משהו על האדמו"ר שלך".

כמה עשרות שנים קודם לכן, הוא היה חי בגרמניה בברלין, ללא שום קשר ליהדות. יום אחד הוא שמע שהגיע לברלין האדמו"ר רבי ישראל מקרלין, שמכונה ה'ינוקא'. בשביל יהודי גרמניה זאת הייתה אטרקציה שאדמו"ר מגיע לגרמניה, והוא התעניין איפה יתקיים הטיש, ובלייל שבת נסע עם עוד חבר ברכב, כדי לראות את האדמו"ר.

הם נכנסו לטיש, וראו את האדמו"ר בעת עריכת השולחן והיה להם מאוד מעניין - דבר כזה הם לא ראו מעולם. בשלב מסוים הרבי התחיל לדבר ואמר: "דעו לכם שאני לא נוהג לדבר בעת עריכת השולחן - בטיש". אגב, עד היום כך המנהג של הרבי מקרלין, שלא לדבר בטיש. הרבי המשיך: "בכל זאת, לכבוד המארחים נאמר דבר תורה".

הטיש היה בשבת פרשת קדושים והוא דיבר על הפסוקים: "קדושים תהיו... איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו אני ה'". הרבי מקרלין שאל, מה הקשר בין כל העניינים הללו - כיבוד הורים, קדושה, שבת, והקב"ה? הוא ענה, שיש כמה מדרגות של קשר עם הקב"ה. ישנם חסידים שבשבילם מספיק לומר: "קדושים תהיו!" והם מעצמם יודעים את מה מוטל עליהם בעבודת ה'. שתי מילים מספיקות, ולא צריך יותר מזה.

במדרגה השנייה מצויים אנשים שלא יודעים, ואז צריך לומר להם "איש אמו ואביו תיראו". כלומר, תסתכלו מה ראיתם אצל אבא ואמא שלכם. אומרים לאחד כזה, תסתכל מה אתה זוכר - איזה 'ידישקייט' ראית אצל הורייך. הפסוק אומר "תיראו" מלשון יראה, אבל הוא פירש אותו כמובן של ראייה, תנהגו לפי מה שראיתם אצל ההורים.

המדרגה הבאה, היא אנשים שלא ראו כלום אצל ההורים שלהם, אז להם התורה אומרת, לפחות - "את שבתותי תשמרו". את המינימום של היהדות תקיימו, ותשמרו את השבת. כשהגיע הקרלינר לדבר על המדרגה הבאה, הוא הרים את קולו: "אתם יהודי גרמניה, אפילו השבת לא אומרת לכם כלום. גם אותה נחתם מאחריכם!" הוא דפק על השולחן בעוצמה ואמר: "אבל אתם לפחות תזכרו - 'אני ה'!" אותו קיבוצניק מבוגר מברלין, סיים את הסיפור ואמר: "הצעקה הזאת כל כך זעזעה אותי, לזכור את 'אני ה'!". לא היה לי קשר ליהדות, והבת שלי אז עמדה להתחתן עם גוי - אבל כתוצאה מהדפיקה הזאת של הרבי על השולחן, עם 'אני ה'', למחרת התחלתי לחסל את עסקי בגרמניה, ותוך זמן מועט עליתי לארץ. העובדה שהיום היית בכרית של נכדי בקיבוץ, היא תוצאה מהדפיקה של הרבי על השולחן".

הצלה בקיבוץ השומר הצעיר

כשאבא סיפר לי את הסיפור, מאוד התפעלתי, וחשבתי על כמה נקודות ללימוד. חשבתי על העניין שצריך להעריך את העובדה שאנחנו חיים בארץ. אולי קיבוץ של השומר הצעיר זה לא בדיוק שטיבל חסידי, ואבל ביחס להתבוללות החזקה בגרמניה, יש כאלה שלהגיע לארץ, ולא משנה איפה, זאת הצלה של יהדותו.

נקודה נוספת נוגעת בכל מי שמתפקד כהורה. הדרשה של הקרלינר על "אמו ואביו תיראו", מלמדת דבר גדול. כל אחד צריך להסתכל על הוריו, וללמוד מה להעביר לדורות הבאים. וגם להזכיר לעצמנו שהילדים מסתכלים עלינו כל הזמן, מעבר למילים ולדיבורי מוסר כאלה ואחרים, הצפייה בהורים משמעותית הרבה יותר.

שלום חברים! אני רוצה לספר לכם סיפור ששמעתי מאבא שלי. בדרך כלל כשאני מגיע להורים שלי, הזמן הוא שעת לילה מאוחרת, אחרי שאני מסיים את פעילותי בתל אביב. באחת הפעמים, הגעתי אליהם קרוב לאחת בלילה, ופגשתי את אבא שלי, ובאהבה רבה אני יכול לומר לכם, שזכיתי בכך שגם בשעות כאלה אבא שלי זוכר את תפקידו, ויושב לעשות אתי "אבות ובנים". הוא ממש מרביץ בי תורה, כמובן עם שיתוף פעולה מלא מצדי...

למרות השעה המאוחרת, אבא סיפר לי סיפור שמאוד נגע בי. את הסיפור הוא שמע בזמנו, ממנהל ועד הישיבות, ששמו היה הרב משה דוד טננבוים. הסיפור קרה בשנת תש"ה. אותו ר' משה דוד היה בנופש בכפר פינס, ששם היה בית הבראה. יום אחד בזמן שהוא טייל ברחובות הכפר, עצר לידו גיפ, ומתוכו קפץ בחור קיבוצניק, ואמר לו שהוא בא מאחד מקיבוצי השומר הצעיר שבסביבה. הקיבוצניק סיפר לרב טננבוים שהוא וחבריו מחפשים עשירי למניין, כדי לקיים טקס ברית מילה. כל חברי המשק היו בעבודה, ולכן היה להם קצת קשה למצוא מנין. הרב טננבוים הסכים לבוא.

הרב טננבוים הופתע לראות את המוהל, שהיה עם מכנסיים קצרות וסנדלים, אבל ידע בדיוק מה עושים. כשהמוהל התחיל לומר את הברכות, הוא אמר אותן במנגינה ויזניצאית מקורית. חוץ מזה, הוא גם מל את התינוק במומחיות רבה. אחר כך הוא סיפר לרב טננבוים שבעבר הוא אכן היה חסיד ויזניץ, אבל עם הזמן עבר עליו מה שעבר, ובסוף הצטרף לקיבוץ.

החידון לעילוי נשמת מרת בת ציון אסתר בת הרב יעקב יוסף שלמה פרנקל ע"ה

נס"ד

היכוננו היכוננו

החידון הארצי ה-2 במשנה יוצא לדור בשני מסלולים

מסלול 2 למבוגרים

מיועד למבוגרים מעל גיל 18

החומר לחידון: סדר מועד, נשים, נזיקין וקודשים - הבנת המשניות ללא פירושים.

מסלול 1 לנוער

מיועד לגילאי כתות ז'-יב'

החומר לחידון: מסכת ברכות, סדר מועד, סדר נזיקין - הבנת המשניות ללא פירושים.

החידון יתקיים ביום ראשון, ד' בניסן 29.3 בשעה 19:00, בהיכל התרבות באורנית

החידון בהפקת חברת "החידון והחוויה" בניהולו של יואב שלוסברג

הפרסים לכל מסלול:

פרס ראשון - 14,000 ₪

פרס שני - 5,000 ₪

פרס שלישי - 2,000 ₪

להרשמה - "החידון והחוויה" www.hidonim.com
 לתרומות והנצחה (בלבד) - 052-3280111

לפגוש את היהדות שבך

פנים אל פנים

פאסי.קראוס

להיפגש, לגדול, לחבר, להתחבר אנחנו עם הפנים קדימה!

ארגון פנים אל פנים פועל בעם ישראל
כדי לחבר ולהתחבר ליהדות, לאהבה, לאחדות.

אנחנו יוצאים לגיוס המונים לקראת חנוכה,
כדי להמשיך להפיץ את האור הגדול.

בואו להשתתף, לתרום ולתמוך!

כנס השקה יתקיים ב:

יום ראשון • י' כסלו • (8/12) • 19:00 • אכסניית בית-וגן • ירושלים

בהשתתפות מו"ר הרב עמיאל שטרנברג, מו"ר הרב שמואל אליהו, רבנים ואישי ציבור

לפניות ושאלות 052-6070991

בעזרת מלך יחיד חי העולמים

מביאים גאולה ברחמים

תלמידים מתגייסים

למען

בית הבעש"ט

והרב דניאל סטבסקי שליט"א

ימי השותפות י"ג-י"ד כסליו התש"פ
(11-12.12.19)

היו שותפים!

אתר הגיוס:

givechack.co.il/baalshemtov

”אימתי קאתי מר? לכשיפוצו מעיינותיך חוצה”

(ר' ישראל בעל שם טוב)

לתרומות:

050-6583100

לנו קל יותר

הרב שרון שער

ראש ישיבת אמ"ת 'נתיבות דרור'

אחד הדברים היחידים שניתן לומר בוודאות הוא שאנו חיים במציאות משתנה ובמרחב הולך וגדל של אי-ודאות.

בכל רגע נתון קיימים שינויים דרמטיים בתחומים רבים. הן במישור הלאומי והן במישור האישי, הן בחידושים והגילויים והן במישור המדעי. החידושים והגילויים התמידיים הופכים אותנו לחשופים באופנים רבים למאגרים שלא בהכרח בחרנו להיחשף אליהם. כל אלה ועוד עלולים להשפיע על תחושת הביטחון שלנו.

דוד המלך לימדנו בתהלים: "רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו". ומבאר החפץ חיים כי הפסוק מדבר על שני אנשים. על רשע ועל בוטח בה'. לשניהם יש מכאובים, שניהם מתמודדים עם אותם אתגרים. הראשון מתבונן רק על המציאות המדאיגה ושקוע במכאוב. לעומתו, הבוטח בה' מרומם את המצב הנוכחי, הכאוב, המדאיג, לעבודת ה'. בוטח בה'! הוא מבין שהקדוש ברוך הוא מאתגר אותו ועל ידי כך הופך את המכאובים, את הדינים, לחסדים.

אז איך מגיעים לזה בפועל?

נראה שדווקא המציאות המשתנה יכולה לחזק את הביטחון בה'. דור של גאולה המוכשר לדברים גדולים יכול להיות מאתגר על ידי הקדוש ברוך הוא במציאות משתנה ובמרחב של אי-ודאות. הקדוש ברוך הוא סומך עלינו שנדע להשכיל למרות כל ההתפתחות, ונוכל בכל המישורים לראות את הקדוש ברוך הוא כמנצח על מרכז השליטה.

דווקא כשברור לנו שמרכז השליטה אינו בידינו, נשאר מקום לקדוש ברוך הוא להופיע בעולמנו הפרטי והלאומי. היום קל יותר לקבל את הנהגת ה' עלינו. להבין שאין משמעות אמיתית לכל הצלחותינו אם הקדוש ברוך הוא מחוץ לתמונה. כאשר אדם מסגל לעצמו את התפיסה הזו הוא משליט מיד את החסד סביבו. "חסד יסובבנו". התחושה הזאת מהפכת מר למתוק, חושך לאור ומתוך כך נהפכים כל הספקות העמלקיים לוודאות אמיתית של ביטחון בה'.

חוויה אנושית בסיסית

עידית שלו

מורה בכירה ללימודי ימימה

כשיש לנו אי-הבנה, זה רק מעיד על כך שיש מקומות שבהם דווקא יש לנו הבנה. וכך גם אי-ודאות מעידה על מרחבים שבהם יש לנו ודאות בנוגע לאלוקות, מקומות שבהם אנו חווים השגחה, רואים וקולטים את המהלכים האלוקיים שמקיימים אותנו. וכשהמקומות הללו פתאום נעלמים מעינינו, ואנחנו חווים אי-ודאות - אנחנו מתגעגעים מאוד לוודאות הקודמת שהיתה לנו.

אולם, להתקיים בתוך אי-ודאות - זו חוויה אנושית בסיסית. יש מקום של אי-ודאות בעולם, והוא חלק מעבודת ה'. המקום הזה מוציא אותנו מאזור הנוחות, ומאתגר אותנו בחוויית הקיום שלנו. אנחנו צריכים למצוא ולהמציא את עצמנו מחדש בתוכו. זו לא טעות, אלא חלק בלתי נפרד מהמהלך וההתקשרות שלנו אל הקדוש ברוך הוא. זה לא מעיד עלינו שעבודת ה' שלנו לא טובה. זו חוויה שהיא נכונה מלכתחילה, היא מגדלת אותנו.

וכיוון שזו חוויה מובנית בעולמו של האדם המאמין, אנחנו לא צריכים להיאבק בה. כשנצליח להסכים ולקבל שישנם גם מקומות של אי-ודאות, ושנאנחנו בני אדם אנושיים, שנבהלים לעתים מאי-ודאות, נוכל לקבל שישנם גם מקומות כאלה בתוכנו. יש בנו ממד אנושי, יותר שבי, ואנחנו הולכים לקראת מפגש עם הקדוש ברוך הוא דווקא מתוך המקום הזה.

ימימה אביטל ע"ה אומרת: "איך בונים סומכת במקום שאת חלשה", איך נוכל לבנות בתוכנו את האדם הסומך כשאנחנו מרגישים שבירים? זה מתחיל בכך שנסמוך על מה שמתקיים בנו כבר. שגם בתוך הערפל של אי הודאות, כשאנחנו לא יודעים כיצד לפעול ולאן לפנות, ניזכר בקרני שמש ודאיות, שבוודאי חווינו והרגשנו.

אנחנו פונים אל הקדוש ברוך הוא ויוצרים איתו קשר מתוך האי-ודאות. זה מקום שמעורר ומזמין למפגש, לתפילה, לקרבה, לשיתוף ולחשיפה של המקום האנושי שלנו מולו. לכן, אולי במקום לשאול "איך מייצרים ביטחון בה' בתוך אי-ודאות", אפשר לכנות זאת: "התקשרות בתוך אי-ודאות". האי-ודאות תמיד קיימת, אף פעם אין לנו ודאות על הכל. כשאנו מוכנים לקבל זאת כחלק מהקיום שלנו, מתפתח שם קשר עמוק וחי הרבה יותר.

צעצועים

הרב איל יעקובוביץ

ראש ישיבת ההסדר צפת

"הצעצוע הזה מפחיד אנשים שיש להם אלוהים רבים ועולם אחד. לי יש שני עולמות ואלוקים אחד, אותי זה לא מפחיד". כך אמר האדמו"ר הריי"צ לחוקר הרוסי שהניח לפניו אקדח טעון על השולחן על מנת לאיים עליו.

"אלוהים רבים" אלו כל אותם דברים בהם אנו מדמיינים לתלות את ייחבנו. דברים גשמיים כמו בית, חפצים, עבודה וכסף, או גם הגוף שלנו, וגם דברים יותר רוחניים כמו משפחה, חברים, ידע או כישרונות. האמת היא שיש לנו אלוקים אחד, אנחנו בידיו ובשבילו. את כל הדברים החשובים אותם מנינו לעיל, אנו מקבלים ממנו על מנת שנוכל לעשות בהם את הכי טוב בתוך הייעוד הטוב שהוא קבע לנו. אנו חיים בתוך העולם הזה בשליחות חשובה ואהובה, אך יש לנו גם עולם נוסף והוא באמת העולם הנצחי, העיקרי והקובע. העולם הבא הוא אותו מהלך אלוקי אינסופי אליו אנו שייכים עוד הרבה מעבר למה שאנו יכולים לקלוט בחיישנים המצומצמים שלנו בעולם הזה.

אנשים מסתובבים בעולם מוטרדים ומבוהלים. אין זה פלא. אנו חשופים לכל כך הרבה אירועים קשים של התמוטטות וקריסה עד שאיננו יודעים מה ילד יום ומה יעלה בגורלנו שלנו. אך האם באמת גורלנו בעולם הזה הוא גורלנו? האם המרחב של החיים שלנו מוגדר כולו בתוך גבולות העולם הזה? אנו, עם ישראל, מאמינים בני מאמינים, אוחזים בשורש ובו אנו בטוחים, בו ייבנו ומשען קיומנו האמיתי. העולם חשוב לנו אך הוא לא הכל, בכלל לא הכל.

אנו נוטים בטעות לבלבל בין שני מושגים. אופטימיות ואמונה. אופטימיות היא תקווה שזה ייגמר ובסוף יהיה טוב. אמונה היא ודאות שכל הדרך על כל מרכיביה היא טובה ומושגחת ומובילה אל הטוב האלוקי המוחלט בין כך ובין כך. כמובן שאנו מקווים שיהיה טוב וברחמים לפי הטוב הנגלה והנראה לעינינו אך האמונה לא תלויה בכך. היא מעבר לתלות, היא אחוזה ובטוחה באלוקים האחד.

"זיקין משנתו ויגלה
בית עם גנה ונוף
באלון מורה ויחנה
שם עד היום הזה"

(אמנם אין פסוק כזה...)

אבל הזדמנות לבית מרווח באלון מורה דווקא יש!

דו משפחתי צמוד קרקע החל מ- 1,095,000 ₪
דירות 5 חדרים החל מ- 965,000 ₪

* המחירים צמודים למדד תשומות הבניה 07.19

לפרטים: יונתן ביתן 073-3815107

בואו ליהנות מכל היתרונות שיש לשוב להציע:
שירותים רבים • מוסדות חינוך איכותיים
קהילה צעירה ובוגרת • נופים מדהימים

צבי יחזקאלי

מה טוב בלאהוב את מה שלא אוהב אותך? מה טוב בלראות חבל הצלה משתלשל ממסוק שיורד עד לתהום שלך ולומר 'אחרי כל כך הרבה זמן הם הגיעו? לכאן, למערה החשוכה שלי? וואו נפלא... אני לא עולה!'

"לילה טוב אבא, תדליק את החושך"

כל כך. זה אור מיוחד, כי גם אתה במקום מיוחד. רק אל תפסיק... מה אל תפסיק? אני שואל את עצמי בעצבנות קלה.

אל תפסיק לרצות.

אני מבין שאתה בחושך וזה לא ממש מעודד. אני מבין שעכשיו זו מציאות שנראית סגורה מכל הכיוונים. רק תכיר בשני דברים: הראשון הוא שבשביל להגיע אל המוחין וגדלות אתה צריך להכיר בכך שכעת אתה במוחין דקטנות. והדבר השני הוא: תזכור שרבינו אומר (בתרגום חופשי) שכשיש חושך מכל הצדדים, החלון הראשון שתוכל לפתוח תלוי בכך שתמצא לפתוח אותו. אחרת שום דבר לא ייפתח. פתח לי חלון קטן ואפתח לך אור גדול.

מה, רק רצון?

כן. שב כאן ביער ותגיד מאות פעמים "אני רוצה אני רוצה אני רוצה". כמו ילד שמבקש מתנה. אני רוצה ולא יודע. אני רוצה ולא ממש מאמין. אני רוצה כי לא טוב כאן בחושך, אני רוצה כי כך מתחילים. אני רוצה כי אני זוכר את האור ההוא, אני רוצה כי כך אתה מצפה ממני.

בעצם כל חושך הוא מקום שלא הכנסתי אליו רצון אמיתי. מקום שאולי משהו קצת כיף לו ככה בחושך, מעוך וחלש ולא רוצה ואפור. אבל זו לא דרך חיים.

מה טוב בחושך, מה טוב בלאהוב את מה שלא אוהב אותך? מה טוב בלראות חבל הצלה משתלשל ממסוק שיורד עד לתהום שלך ולומר 'אחרי כל כך הרבה זמן הם הגיעו? לכאן, למערה החשוכה שלי? וואו נפלא... אני לא עולה! עזוב, החבל יקרע, אין שם כלום, זה לא חבל אלא סתם גומי שיחזיר אותי לכאן.'

החבל הוא הרצון שלך. הוא החלון שלך, הוא חודש כסלו ואדר שלך, שבאים בימים הקצרים והחשוכים. אלו חודשים שאומרים לך: אנחנו יודעים שאתה נמוך, לכן הבאנו את יחידת החילוץ הכי טובה שיודעת לעבוד רק בחושך. רק תסמן להם עם הרצון שלך והחבל ימשוך אותך. הוא גם ייעלם לך עוד מעט, לכן נהיה כאן בהמשך. ה'מוחין וגדלות' שלך בזמנים כאלו זה לקבל את זה שהמצב שלך מצריך חילוץ.

רק תהיה בהתמדה של הרצון. אל תפסיק לרצות. זה הרצף שהשם מבקש מכל קוראיו. קרוב השם לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת... רצון יראיו יעשה. רצון רצוף זה העניין, רצוף זה אהבה. תוכו רצוף = אהבה.

כל מה שהוא רצוף אצלך הוא מצד האהבה. הרע והבאסה וחלילה העברות הם רק הפסקת הרצף. אין לחושך מה להציע לך. רק להפריע לך.

באותו יום שהבנתי את עניין החושך, החלון, הרצון והרצף, הגעתי לעזור בהשכבות של הילדים, סוף היום האמיתי של האדם הבוגר. ואז אחד הילדים שלי אומר לי "לילה טוב אבא, תדליק את החושך". רציתי לומר לו את הורט שאור הוא המציאות וחושך הוא העדר אור, אבל רגע, מה הוא אמר לי? תדליק את החושך! אהה... זה בידי? להדליק ולכבות את החושך? כן!

הילד אמר לי שהעניין הוא להדליק את הרצון בחושך, ואז אפשר גם לכבות את החושך. בהצלחה בחילוץ.

השבע הרגשתי את עוצמת חודש כסלו, בואכה אדר. החגים האלה שילדים אוהבים ומבוגרים גם, כי אין שם משימות גדולות כמו לבנות סוכה, להכשיר את המטבח או להישאר ער כל הלילה כשלא בא לך. מה שהרגשתי זה שהנה האור של חנוכה מתקרב ואני שוקע עוד יותר בשגרה אפורה מלאת משימות. מחפש את הדיבורים על שמחה ואור בתוך התבודדות משעממת. יושב כמו אבטיח ביער ושואל את השם יתברך: אתה באמת רוצה לשמוע את השקט שלי? את השעמום שלי, את זה שאין לי כוח ואני לא דלוק ובעיקר לא רוצה לדעת מאיפה זה בא.

יש ימים ואפילו תקופות כאלה. זה תמיד מגיע בחודשים שאומרים שהנה נס גדול עומד לקרות, ושמרים בשמחה. האור הגדול מגיע ודווקא אז אני מוצא שאני הכי רחוק. למה בדיוק כששולחים לי את החבל מהשמיים אני הכי רחוק ממנו?

אולי זה חלק מהעניין. בגלל זה כולם אוהבים את חנוכה ופורים, כי האור שלהם אמור להגיע הכי נמוך שאפשר בלי הרבה מעשים מצדי. נר קטן, כוס יין והנה יש כאן אור שהותאם בדיוק למצבך. לפעמים אתה אמור להיות רחוק כל כך, עובדה ששלחנו לך צוות חילוץ מיומן

חסידות • ניגון • מילולה

זיו כוכבא

זיו כוכבא מוזיקאי ומרצה

עורך ערבי ניגון ומחשבה בספרון "יחזקאל"

המשלבים תכנים מתוך פנימיות התורה, ניגונים מסורתיים וקטעי מקור.

שיעורים
.....
התועודיות
.....
ערבי ניגון
.....
פעילויות בהתאמה

פעילות באווירה אחרת לגמרי

050-6998643

כנס הרמב"ם האחד עשר!

שבת פרשת "שמות"
י"ט - כ"א טבת 16-18.1.20
במלון קיבוץ הגושרים

האגף לתרבות יהודית ומרכז מורשת הרמב"ם מזמין אתכם ל:
סוף שבוע ארוך, חוויתי ומעמיק בתורת הנשר הגדול.

הרב יעקב שפירא // ראש ישיבת "מרכז הרב" וחבר מועצת הרבנות הראשית
"אוירא דארץ ישראל מחכים - במשנת הרמב"ם"

הרב פרופ' יצחק כהן // ראש סניף המכללה האקדמית אונו בירושלים
"נישואין אזרחיים בישראל והשפעת הלכות הרמב"ם"

פרופסור שמואל קוטק // הפקולטה לרפואה באוניבר' העברית
"רפואת הנפש ורפואת הגוף - על הרופא השלם במשנת הרמב"ם"

הרב ימין לוי // רב קהילת גרייט-ניק בניו יורק, נשיא מרכז מורשת הרמב"ם
אתיקה ומוסר בתורת הרמב"ם

ד"ר יחיאל הררי // "החכם כפסיכותרפיסט - ייחודיותה של תורת הנפש על פי הרמב"ם"

ד"ר מאיר בר אילן // אונ' בר-אילן "הרמב"ם נגד פיתגורס ותלמידיו"

פרופסור ראובן אור // מרכז הרפואי "הדסה" ירושלים "מורה נבוכים לרפואה הקנאביאידית"

הנחיה: ד"ר אבשלום קור // חזנות: אבי מילר

דברי ברכה:

הרב איתאל בר לוי

ראש האגף לתרבות יהודית
במשרד החינוך

הרב חיים פוגל

י"ר מרכז מורשת הרמב"ם

סיורים וטיולים חדשים ומעניינים באזור חדש, פורח ומרתק!

חמישי 20:00 בהיכל התרבות קרית שמונה

שולי רנד במופע חדש

מ"נקודה טובה" עד "רצוא ושוב" לרגל צאת האלבום

צילום: גייסון גילברט

מפנקסו של חוזר בתשובה

ORCHOZER@GMAIL.COM | דוד מזרחי

שכפול גנטי

ערב אחד ישבתי בביתו של אחי הצעיר מתל אביב, ומשום מה הוא החל לדבר עמי על הכבשה דולי ועל הכלב סנופי שנוצרו משיבוט - שכפול גנטי.

ללא ספק זהו נושא מרתק. אמנם כבשה בשם דולי וכלב בשם סנופי נשמעים כמו יצורים משעשעים, כוכבים בסרט מצויר או בקומיקס, אבל יש משהו מיוחד ואפילו שטני בשיבוט, שלא עמדתי עדיין על פשרו. בדקתי בקרבי המרשתת אם יש התייחסות של ההלכה לשיבוט, והבנתי שהפוסקים כמעט לא מתייחסים לכך, מפני שהדבר רחוק מאוד מלהיות מעשי בבני אדם, אבל ברור שאם הדבר יתקרב לצאת לפועל, תצוין בעיה מוסרית והלכתית כבדה ביותר.

בדרך הנסיעה חזרה באוטובוס, בעודי מהרהר בשכפולים גנטיים, קיבלתי שיחה מאישה שהבטיחה לשלוח לי סיפור שידוך חזק לט"ו באב למדור 'סיפור לשבת', שאני זוכה לכתוב בשבועון 'בשבע'. שמחתי כמובן, כמו על כל סיפור שמתגלגל לפתחי, ואפילו יותר, שכן סיפורי שידוכים מתאפיינים בהשגחה פרטית גדולה במיוחד.

כאשר הגעתי לביתי המתין לי הסיפור בתיבת המייל.

לוקח לי בערך דקה לזהות אם מדובר בסיפור ראוי. שמחתי להיווכח במהרה שאכן הסיפור מתאים. הודיתי לאישה במייל חוזר על הסיפור הנאה, והוספתי כרגיל שאעבוד עליו קצת, אקצרו ואשלח לנגד עיניה.

בטרם אקבל תשובה התחלתי לעבוד על הסיפור. קיצרתי אותו מעט, ערכתי קצת ואכן התקבל סיפור לעילא ולעילא. שלחתי אותו לאותה אישה, והיא הגיבה במהירות של ירי: "איני מוכנה שתשנה אף אות ואף פסיק! זה הסיפור שלי ולא שלך!".

הצטערתי על דבריה. יכול להיות שבמקרה נדיר ביותר הייתי מוכן לפרסם סיפור בלי שום עריכה, אבל זה לא היה המקרה שלה, וכמו כן התעקשותה להיות הקובעת הבלעדית, מבלי לתת מקום לזולת שעמו היא אמורה לשתף פעולה, הרתיעה אותי.

חשבתי על כך מעט, וכתבתי לה שאני מסכים להגהה נוספת שלה על הגרסה הערוכה שהצעת, אבל איני יכול להביא את סיפורי בנוסח 'העתק-הדבק'.

כעבור שנייה קיבלתי את התשובה הבאה: "לא!!!!!!".

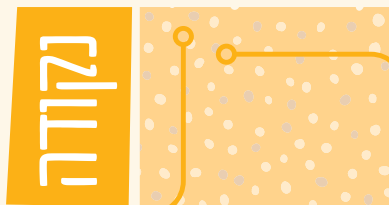
הבנתי את הרמז...

לפתע האיר לי מהי בעצם טומאת השכפול הגנטי, שפירושה לקיים קשר, כאשר יש ביטוי רק לצד אחד, ואילו הצד השני ממש נמחק. אין לך טומאה גדולה מזו! לא מדובר רק בזיווג בין זכר לנקבה, אלא בכל סוג של קשר בחיים. כל פעולה בעולם נובעת מאיזו הדדיות, כאשר יש ביטוי לשני צדדים או יותר. כאשר רק צד אחד קובע ומכתיב הכל מבלי להתחשב כלל בזולת המשתתף עמו, הדבר סותר את כוונת הבריאה. הקב"ה ברא את ברואיו ברצונו, אבל הוא נותן להם חופש בחירה וביטוי, כי אחרת אין טעם וכבוד לחייהם. נזכרתי בדברי רבי יהושע בן לוי "כל מעשה בראשית, לדעתם נבראו, בקומתם נבראו, לצביונם נבראו, שנאמר 'וכל צבאם', אל תקרי צבאם אלא צביונם". אפילו עצם קיומנו כמו שאנחנו הוסכם על דעתנו בעולם העליון.

בעודי מתענג על התובנה שמעתי קול פכפוך של קבלת מייל. הייתה זו האישה עם הסיפור. הסתקרנתי. מה יש עוד לומר אחרי "לא" עם שבעה סימני קריאה...?

"אתה יודע מה? חשבתי על כך שוב. זה באמת סיפור חזק וחבל לי להפסידו, ולכן אני מוכנה שתפרסם אותו לאחר העריכה הקלה שלך...".

ברוך השם, היו לי סיפורים מוצלחים נוספים לפרסם בט"ו באב במקום הסיפור המקורי הזה, ובכל זאת חשתי לרגע קט שמחה גדולה כאילו נבראו ברגע זה ממש שמיים וארץ, וכל הכוכבים המקשטים אותם החלו לנוע בהרמוניה נפלאה.

משה שילת

דחוף: לפקוח את העיניים

העיניים לא משקרות. יהיה קשה מאוד לשכנע אותך שלא ראית את מה שראית. וגם אם זה תמוה, מוזר, הזוי, לא יכול להיות, מופרך - אם ראית אז ראית. כל הקושיות בעולם נופלות מול הוודאות הזאת.

היום חסרות לנו עיניים. בזמן המקדש, שלוש פעמים בשנה היינו עולים להגל, ופירוש הציווי "יראה כל זכורך" הוא "כשם שבא להיראות כך בא לראות" - באנו להיראות לפני הקדוש ברוך הוא, וגם באנו לראות אלוקות בעיניים. אשרי העיניים שכן רואות! ומה נעשה אנחנו?

קרי בחוץ

אנחנו ישנים: לגמרי חיים, אבל לגמרי לא מתפקדים, כמו אדם שקבור מתחת לשמיכה וכל כוחותיו הנעלים - כמו חשיבה וראייה - קבורים יחד אתו ולא מתפקדים. אין אנו יכולים לעלות ולראות, האלוקות לא גלויה בעולם, ומה יגרום לנו לפתוח את העיניים?

"הראייה היא בעצם הנפש, ומשום זה לא שייך סתירה בראייה, דגם כאשר יקשו לו כמה קושיות וסתירות על מה שראה לא יוחלש אצלו הדבר כלל, והוא יענה: אני בעצמי ראיתי את הדבר!"

"כאשר הגילוי אלוקות מלמעלה הוא באופן של ראייה, כמו שכתוב "אתה הראת", אזי נדבק ומתמסר לגמרי לדבר שראה, ולא נשארת שום נקודה בנפש שתהיה בה אחיזה לאיזו סתירה לזה".

כשרואים אלוקות, הנפש כולה רתומה ושום דבר לא יכול להפריע. הבעיה שלנו היום היא שהנפש הבהמית יכולה להכניס לנו קרירות והתנהגות סותרת לדבר שאנחנו לגמרי מאמינים בו אבל לא רואים אותו. מה עושים? פודים את עצמנו מהגלות!

פדה בשלום נפשי

אם עובדים את ה' בהתמדה בשלושת אופני העבודה של תורה, תפילה וקיום המצוות אפשר להגיע ל"פדה בשלום נפשי" - כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הציבור, מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם" (ברכות ת,א). הפדייה היא פקיעת העיניים הרוחנית ויציאה מהגלות הפנימית, "פדאני לי ולבני מבין אומות העולם".

הסוד הוא רצוא, שוב, ורצוא ושוב משולבים יחד. הכיצד?

כשאדם שוקע בתפילה שהיא דבקות ו"רצוא" פנימי, ועוסק במצוות שהן ירידה לעולם לתקנו ולזכרו, "שוב", כולל גם "בכל דרכיך דעהו", התעסקות בענייני העולם ככוונה לשם שמים, יש לו רצוא ושוב. מה נשאר? להתמיד בקביעת עתים לתורה שהיא החיבור של "רצוא ושוב" ביחד, כי בלימוד התורה נעשה חיבור הירידה של ה' אלינו וההעלאה שלנו אליו. וכששלושת אופני העבודה משולבים האדם נפדה מהגלות, פוקח לעצמו את העיניים, הולך לבטח דרכו ולא צריך לפחד מהעולם ומנפשו הבהמית.

אנחנו צריכים פשוט לפקוח את העיניים. כפי שהכריז שוב ושוב הרבי מלובביץ': הכל מוכן לגאולה, נשאר רק לפקוח את העיניים ולהתחיל לחיות גאולה!

על פי מאמר "פדה בשלום" משנת תשי"ג

פרשת ויצא | מה ביקש לבן הארמי

ומה עם יעקב? ירידתו למצרים בערוב ימיו לא הייתה אות מבשר לגלות מצרים, שהרי היא-היא הייתה תחילתה של גלות זו עצמה. בצעירותו, בפרשתנו, הוא יצא לגלות אחרת, בחרן, אך לא הרעב גרם לו לצאת לשם אלא הפחד מפני אחיו עשו. ועוד, חרן לא הייתה לו ארץ נוכרייה. הוא נסע אל משפחת אימו. דומה שיעקב הוא היחיד מן האבות שלא אירע לו מעשה שהוא סימן מקדים לגלות מצרים. והנה, חכמינו זיהו בכל זאת סימן כזה בקורותיו. כאשר גר יעקב אצל לבן, הוא איבד את חירותו. בפועל, הוא היה עבדו של חותנו. לבסוף הצליח לברוח בלי ידיעת לבן. הוא הבין שלבן, אם רק יוכל, ימשיך להחזיק בו עד עולם כמעין אסיר במשק-ביתו.

מבחינה זאת, החוויה של יעקב הייתה קרובה לזו של בני ישראל במצרים יותר מחוויותיהם של אברהם ויצחק. לאברהם וליצחק איש לא הפריע לצאת ממקום גלותם. איש לא רדף אחריהם. ואיש לא התעמר בהם. חייו של יעקב בבית לבן הם ההטרמה החריפה ביותר של שעבוד מצרים. מעשה האב היה סימן לבניו.

אבל היכן אנו מוצאים את לבן בביטוי "ארמי אובד אבי"? התשובה: לבן, ואביו בתואל, הם האנשים היחידים בתורה המכונים "ארמי" או "הארמי". מכאן ש"ארמי" מכוון ללבן. "אובד" הוא אומנם פועל עומד, ובכל זאת אפשר למצוא בו רמז ל"מאבד" ו"מאבד", אותו שורש בבניינים אחרים. ומניין לנו שלבן ביקש לאבד את יעקב? מפני שה' נראה אליו בלילה ואמר לו "השָׁמֵר לָךְ פֶּן תִּדְבֹר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע". ה' לא היה מזהיר את לבן מפני דיבור עם יעקב (על אחת כמה וכמה מעשה נגדו) אלמלא התכוון לבן לפגוע בו. ה' לא מזהיר אותנו לכל נעשה דברים שממילא לא נעשה. יתרה מכך, למחרת אמר לבן ליעקב "יש לְאֵל יְדֵי לְעִשׂוֹת עִמָּכֶם רָע". זהו איום. ברור כי אלמלא הזהיר ה' את לבן, הוא אכן היה עושה עם יעקב רע.

אכן, לבן לא האבד את "אבי", וגם לא האבד מישוהו אחר, אבל הוא נמנע מכך רק בגלל ההתערבות הא-לוהית. מכאן שאפשר, אם גם באופן דרשני משהו, להבין את "ארמי אובד אבי" כ"לבן הארמי ביקש להאבד את אבי". כך, כזכור, הבין רש"י.

איך נבין עתה את מאמר חז"ל "ולבן ביקש לעקור את הכול"? התשובה איננה שלבן ניסה להרוג את כל בני משפחתו של יעקב. אדרבה, הוא אמר ליעקב "הבנות בנתי והבנים בני והצאני צאני וכל אשר אתה ראה לי הוא" (בראשית לא, מג). יעקב עבד כעשרים שנה כדי להקים את משפחתו ולצבור את מקנהו. אך לבן עדיין טען שהם שלו. אלמלא התערבותו של הקב"ה היה לבן שובה את כל בני משפחתו של יעקב. הוא "ביקש לעקור את הכול", כלומר לקחת את כל משפחת יעקב לעצמו ולשלול ממנה את החופש.

אין זה פירוש הפשט של המילים "ארמי אובד אבי". מובן הפשוט קישר את הפרשייה להבאת הביכורים. חז"ל בגאונותם נתנו להן פירוש אחר הקושר אותן לפסח וליציאת מצרים. ואף כי פירוש זה מוציא את המילים מידי פשוטן, הוא יוצר פרשנות משכנעת לכל סיפור יעקב בבית לבן. בזכותו אנו מבחינים כי האב השלישי, שירידתו למצרים הייתה פתח שעבודם של בני ישראל שם, חווה בצעירותו על בשרו שעבוד וגאולה.

הכלל "מעשה אבות סימן לבנים" מלמדנו כי מה שקורה עכשיו כבר קרה פעם. אין להסיק ממנו שיש לזלזל בסכנות; אך יש להסיק ממנו שאסור להתיימשך. אברהם, יצחק, יעקב ונשותיהם חוו גלות וחוו את היציאה ממנה - ולכן צאצאיהם לא יצאו לגלות כאל ארץ לא נודעת, אלא ידעו שה' יהיה איתם כפי שהיה עם אבותיהם.

אני מאמין שאנו יכולים להביט אל העתיד בלי מורא, מפני שמעין מה שעתידי לקרות לנו כבר קרה לאבותינו, ומפני שאיננו יוצאים אל העתיד הזה לבדנו.

המאורעות המסופרים בפרשתנו - מנוסת יעקב אל לבן, שהותו אצלו, ובריחתו משם כשחמיו רודף אחריו - הם היסוד לקטע המוזר ביותר בהגדה של פסח. הוא נמצא בתחילת מדרש-ההגדה על "מקרא ביכורים":

צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ולבן ביקש לעקור את הכול. שנאמר "אַרְמִי אֶבְדְּ אָבִי..." (דברים כו, ה).

בקטע קצר זה יש שלוש בעיות. ראשית, המילים "ארמי אובד אבי" מבוארות בו כאומרות משהו מעין "לבן הארמי ניסה לאבד את אבי". אך אין זה מובן של המילים. כפי שמציין אבן-עזרא, "אובד" הוא פועל עומד, פועל שאין לו מושא, והוא מוסב על הנושא שלו בלבד. אפשר להבין את "אובד" כ"תועה", "הולך לאיבוד", או אפילו "נמלט", "עני", "חסר-בית" או "על סף מוות". אך בכל מקרה, ה"אובד" במשפט הזה הוא ה"ארמי", ועל כן המשפט אומר בעצם "אבי היה ארמי אובד". מיהו "אבי" האובד כאן - זו שאלה פתוחה לפרשנות. הפרשנים הציעו את יעקב, את אברהם או את כלל האבות שחיו חיי נודדים בלי קרקע משלהם ובלי הביטחון שקרקע מעניקה. אבל לבן - הוא איננו מופיע בפסוק כלל, אלא אם קוראים אותו באופן מאולץ ביותר.

שנית, לבן לא עשה דבר ליעקב ולמשפחתו. אולי רצה תחילה, אבל בסופו של דבר לא עשה זאת. פרעה, לעומת זאת, לא רק זמם לעשות רע לבני ישראל, אלא גם ביצע את זממו: הרג כל יילוד זכר, כדי להעביר את עם ישראל מן העולם, ובינתיים העביד את החיים בפרך.

שלישית, ואולי עקרונית מכול: ליל הסדר מוקדש לסיפור יציאת מצרים. מוטל עלינו לזכור אותו, לחרות אותו בלב ילדינו, "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח". דומה כי זה זמן גרוע במיוחד לגמד את נס יציאת מצרים ולומר, בעצם, "פרעה? זה כלום לעומת לבן!"

התמיהות גדולה - ואני מבקש להציע הסבר. "ארמי אובד אבי" הוא ביטוי עם שתי משמעויות אפשריות שונות, התלויות בהקשר שבו הביטוי נקרא. במקור, אין קשר בין הביטוי והפרשייה שהוא משובץ בה לבין פסח. הפרשייה היא כאמור מקרא ביכורים, ההצהרה שקורא מי שמביא ביכורים למקדש. בהקשר של הביכורים, הביטוי מתיישב במשמעותו הפשוטה. מקרא-הביכורים מנגיד בין העבר, עת היו האבות נודדים שנאלצו לנוע ולנווד ממקום למקום, לבין ההווה שבו, בברכת ה', יש לבני ישראל ארץ משלהם. הניגוד הוא בין נודדים לנחלת קבע. הדבר הולם את טקס הבאת הביכורים, פרי הארץ.

אלא שבשלב מסוים שובצה הפרשייה בהקשר אחר, הלוא הוא פסח, ליל הסדר וסיפור יציאת מצרים. הדבר מצוין כבר במשנה במסכת פסחים (י, ד). מה הקשר בין מילות הפתיחה "ארמי אובד אבי" לבין יציאת מצרים? האבות והאימהות חיו חיי נודדים, אבל לא זו הייתה סיבת ירידתם למצרים. הם עשו כך מפני שהיה רעב בארץ, ובשל היותו של יוסף המשנה למלך שם. הם היו יורדים מצרימה גם לו הייתה להם נחלה בארץ ישראל.

אולם חכמינו התבוננו בסיפור האבות והאימהות לעומקו, וזיהו בו עיקרון חשוב: מעשה אבות סימן לבנים. הם ראו שעניינים מסוימים בספר בראשית יכולים להיות מובנים רק כמבשרים, כמטרימים, למאורעות שבאו אחריהם. הדוגמה הקלאסית מופיעה בפרק יב בספר בראשית. זמן קצר אחרי שהגיעו אברהם ושרה לארץ כנען היה בה רעב והם נאלצו לרדת למצרים. במצרים עמד אברהם בסכנת חיים. שרה נלקחה לארמונו של פרעה. ואז היכה אלוקים את בית פרעה במגפה, ופרעה שילח את שרה ואת אברהם. לסיפור זה קווי דמיון בולטים עם סיפור בני ישראל במצרים, מירידת יעקב ובניו לשם, דרך שהותם של יוסף בזמנו ומשה בזמנו בארמון פרעה, עד לעשר המכות וליציאת מצרים. דבר דומה קרה אחר כך לאברהם ושרה בגרר (בראשית כ), ושוב, באותו מקום, ליצחק ולרבקה (בראשית כו).

אנו מבקשים להתפלל לרפואת אפרים צבי משה בן שולמית צביה והילד: אתי יעקב בן ציפורה

מרבבה שיחה

נשים הן רוחניות יותר מגברים
או ביתיות יותר מגברים?
עולם מונחים חדש צומח
ומשנה את כללי המשחק <
מקדשי ההתנגחות בפמיניזם
מפספסים ניצוץ מאוד עמוק
וקדוש שנמצא בתנועה
לשחרור האישה < אל צניעות
צריך לגשת בצניעות ואם
ניגרר לתגובתיות קיצונית
כנגד הפריצות הקיצונית
ניגרר לתוך אותה סחרחורת
שבאנו לרפא • ראיון עם ניר
מנוסי

דרור יהב

עוד שהגברים הם נביאים, שופטים ומצביאים, וגם דמויות גבריות שוליות למדי יוזכרו בשמן, התנ"ך אינו מבליט דמויות נשיות. בדרך כלל הן נשארות צנועות באוהל ואינן מוזכרות בשמן אלא אם הן מקדמות באופן בולט את העלילה. בעידן שבו המרחב הציבורי מתמלא ביותר ויותר קולות נשיות, מתעוררת השאלה מדוע התנ"ך, ספר הספרים הנצחי של עם ישראל ושל האנושות כולה, אינו מתייחס לנשים בשווה.

התשובה נמצאת בספר חדש שעוסק כולו בדמויות הנשיות בתנ"ך ומעניק להן תשומת לב עמוקה. 'מי זאת עולה', ספרו החדש של ניר מנוסי שראה אור לאחרונה בהוצאת 'מגיד', מנסה לשרטט דיוקן רב-ממדי של הדמויות הנשיות הבולטות בתורה מתוך הפירושים הקלאסיים, ובעיקר מתוך הקבלה והחסידות. מדובר בכרך ראשון מבין שלושה בתכנון, כשהשניים הבאים יעסקו בדמויות הנשיות בספרי הנביאים ובדמויות נשיות 'שוליות' שאין עליהן כמעט תיאור בכתובים, אך יש אליהן התייחסות עשירה בפנימיות התורה.

שלם והצי

הדמויות הראשיות בתורה - שרה, רבקה, רחל ולאה, תמר ואחורו, מוכרות לכולנו. אז מה אם כן החידוש הגדול בספר על דמויות נשיות? מנוסי טוען כי מה שמחבר בין כולן הוא נרטיב-על של התפתחות הנשיות לאורך ההיסטוריה. "בפנימיות התורה מוסבר שהנשיות, המכונה גם 'נוקבא', 'מלכות' ו'שכינה', נמצאת במסע של עלייה לאורך הדורות. זהו ההסבר הכי עמוק, מעבר להסברים היסטוריים, סוציולוגיים, חברתיים וטכנולוגיים, לכך שהעלייה במעמד הנשים מתרחשת רק בדורות האחרונים. בנשיות יש ממד של התפתחות והליכה הדרגתית, ורק בעתיד היא תתגלה במלואה. הפוטנציאל של הנשיות הוא להופיע במלוא היצירתיות, החכמה והיזמות שלה".

הפרק הראשון מבקש לשרטט את הנרטיב הזה כשהוא מציג את דמותה של חוה. כידוע, ספר בראשית מתאר שני סיפורים על בריאת האדם: בראשון מצויין "זכר ונקבה ברא אותם", ואילו בשני חוה נבראת מצלעו של אדם. הפרק הראשון מבקש לשרטט את הרעיון העמוק של הנשיות כגרעין שמבשיל במהלך ההיסטוריה דרך סיפוריה של חוה. מנוסי טוען כי למעשה מדובר בשתי 'דמויות' שונות הנמצאות בתוך אותה אישה, אך הן שונות כל כך באופיין עד שאפשר לכנות אותן 'חוה הראשונה' ו'חוה השנייה'. "בדרך כלל לא מתעכבים על כך, אבל חוה הראשונה, המכונה בקבלה בשם (שאין נוהגים להגותו) 'לילית', מצוירת כדמות של שדה אפלה ומרשעת. הסיפור השלם הוא שהיא קליפה המסתירה בתוכה משהו מאוד גבוה וקדוש, התנוצצות מוקדמת של נשיות עתידית שלמה ומלאה שמתגלה בינתיים בצורה שלילית".

למעשה, כל אחת מהנשים בספר מדגימה סוג אחר של שילוב ואיזון בין שתי הבחינות: בין חוה הראשונה, שמשפיעה על בעלה ומלמדת אותו ומראה לו דברים שהוא לא

רואה בעצמו, לבין חוה השנייה שיוצרת להתמעט ולתת לאיש את המקום להוביל. "זהו משחק מאוד עדין, והוא בעיני הדבר הכי מיוחד בנשים האלה - בכל אחת מהן קיימת הכפילות הזו של ניצוץ נשיות גבוהה ורוחנית לצד נשיות יותר ביתית ורצונית". מנוסי מביא לדוגמה את שרה אמנו. בפעם הראשונה שהיא מציקה להגר אברהם אינו שותף לכך, ואילו בפעם השנייה היא מבקשת לגרש את הגר, ואברהם מתרצה והופך לשותף אקטיבי, לאחר שהקדוש ברוך הוא עצמו מורה לו לקבל את דבריה. מה פשר ההבדל בין שתי הפעמים? בהתחלה, כשהיא עוד נקראה 'שרי', היא היתה שייכת עדיין לבחינת 'חוה הראשונה', המשפיעה, שעדיין אינה מחוברת לנשיות שלה. לכן כשהיא מנסה להשפיע על אברהם היא צועקת עליו "חמסי עליך, ישפוט ה' ביני ובינך", ואברהם עונה לה בהתאם - "הנה שפחתך בידיך, עשי לה כטוב בעיניך".

בהמשך, כשהיא מתחברת לנשיות ולאמהות שלה - תהליך שמתרחש בעת שינוי שמה ל'שרה', ו'בגילוף הרחם', כפי שהוא מכונה במדרשים, כלומר כשנוצר אצלה חלל

"אפשר לומר שהחסידות היא בעצם התחלה של תורה נשית. עובדה שבכל מקום בו נפתח שיעור חסידות, באות יותר נשים מגברים. העולם הישיבתי סובל כרגע מ'זכריות יתר' ולא מספיק מחובר לעולם הפנימיות"

שמאפשר נשיות גבוהה יותר - רק אז היא מצליחה להשפיע על אברהם באמת, כשהיא מבקשת-דורשת "גרש האמה הזאת ואת בנה". ברגע זה, כשהיא נמצאת במקום נפשי מדויק יותר, הקדוש ברוך הוא מגבה אותה ואומר לאברהם "כל אשר תאמר אליך שרה - שמע בקולה".

למה דווקא הנשיות היא זו שצריכה להתפתח? "אפשר לומר שכל בריאת העולם היא השתקקות אל מדרגה גבוהה יותר - העולם נברא עם חוסר שלמות אך גם עם שאיפה גדולה אליה. הגבריות מייצגת שלמות סטטית, והנשיות מייצגת כמיהה ותנועה אל שלמות גבוהה יותר ('שלם וחצי' בלשונו של רבי אברהם אבולעפיה, 'שלמות והשתלמות' בלשונו של הרב קוק). הדבר מתבטא בכך שיש צד אחד שמראשית ההיסטוריה תופס את מרכז הבמה ומשמיע את קולו כ'שלם', אבל

יש צד אחר שמבשיל באיטיות גדולה, מתחיל ממקום יותר חלש וצנוע מאחורי הקלעים ואז מתגלה. הקול שבוקע מתוך התהליך הזה הוא קול אחר בחוויה האנושית, והוא הקול הנשי.

"בעל התניא שאל על הברכה האחרונה של הנישואין 'מהרה ישמע בהרי יהודה... קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה' - למה מדובר בשני קולות, למה לא לומר 'קול חתן וכלה'? תשובתו היא שאכן מדובר בשני קולות שונים, וקול האשה יתגלה רק לעתיד לבוא, 'עוד ישמע', בעוד שקול החתן נשמע תמיד על בימת ההיסטוריה. הנשים צריכות לעבור מסע לאורך ההיסטוריה בדרך לשוויון מלא".

לא על השבון החיבור למגדר

אם יש התפתחות, איפה אנחנו בתהליך?

"ההגעה לשוויון מתרחשת ממש עכשיו. האר"י דיבר על התהליך של 'עליית הנוקבא', שנבראה קטנה יותר ובהדרגה הולכת וגדלה עד שהזכר והנקבה יגיעו לשוויון. בעל התניא כבר מדבר על סוג של היפוך מעמדות, שהכל יעבור דרך האישה ורוב החידושים יגיעו ממנה. החסידות רוצה שיעקר התובנות שלנו יגיעו מתוך התמודדות עם החיים, מתוך עבודת הנפש ועבודת הלב. למעשה אפשר לומר שהחסידות היא בעצם התחלה של תורה נשית, גם אם גדולי החסידות עד כה היו בעיקר גברים. אבל החסידות הניחה את המסילה לאיזושהי תנועה נשית שתתחולל. והדברים מדברים בעד עצמם - בכל מקום בו נפתח שיעור חסידות, באות יותר נשים מגברים, כנראה שהן קולטות את זה בצורה הרבה יותר טבעית ומיידית".

אולי זה האפיק היחיד שיש להן? גם בימינו נשים לא לומדות ולא לוקחות חלק פעיל בבית המדרש.

"יש בתי מדרש לנשים שבהם התלמידות לומדות גם גמרא. הרבי מלובביץ' אמר שכל מי שחשקה נפשה בתורה, כולל השקלא וטריא עם כל העיון, יכולה ללמוד ללא חשש".

כן, אבל זה לא במיינסטרים האורתודוקסי. עם כל ההיתרים שנאמרו, זה עדיין לא מקובל. כמה נשים כאלה אתה מכיר?

"זה קיים אבל לא במספרים גדולים. העובדה שאכן מדובר במיעוט מעידה לדעתי שכאשר שערי התורה נפתחים בפני נשים - דובר שקורר בשנים האחרונות בצורה רחבה מאוד - הן לא בהכרח נמשכות לאותם חלקים בתורה שגברים נמשכים אליהם. הנטייה הטבעית שלהן היא לחסידות ולתחומים של עבודת הנפש, ובולט מאוד שהחיבור היותר טבעי שלהן הוא לפנימיות התורה. אדרבה, דווקא לגברים מאוד חסר החיבור הזה. העולם הישיבתי סובל כרגע מ'זכריות יתר' ולא מספיק מחובר לעולם הפנימיות. כנראה צריך שהמפכה תגיע דרך הנשים".

אולי זו פשוט חלוקה דיכוטומית שהתרגלנו אליה - גברים משתמשים בשכל ללימוד גמרא ונשים לומדות חסידות בגלל הרגע?

"קודם כל, בחלוקה הזו יש מן האמת, מה

יכולת מדהימה לחוש בדקויות הפסיכולוגיות ושלטיה בלתי רגילה במערכת הסמלית-הקבלית. מנוסי עם הרב יצחק גינזבורג

לעשות. אבל אני מסכים - זו אכן מציאות דיכוטומית מדי וזקוקה לאיזון. הגברים צריכים ללמוד תורה גם בצורה יותר נפשית ו'נשית', ואת הנשים שלומדות חסידות אני מעודד ללמוד גם בצורה שכלתנית - לא להסתפק ב'וורטים' קטנים וקלים לעיכול, אלא ללמוד ברצינות מתוך התבוננות והקשבה עמוקה לטקסטים. הבשלות של שני המינים מגיעה ממה שנקרא 'התכללות' - כשיש צד נשי מפותח בגבר וצד גברי מפותח באישה, רק לא על חשבון החיבור הבסיסי למגדר שלהם."

לא לדכא. לא לקדש

אתה כבר הרבה שנים עוסק בתחומי גבריות ונשיות, משפחה ומה שביניהם. כתבת מאמרים בנושא, תרגמת וערכת את הספר "עלייתה ונפילתה של השכינה" שעוסק גם הוא בעליית הנשיות. מהיכן בא החיבור לדברים?

"כשחזרתי בתשובה התעוררה אצלי סדרה של שאלות שלדעתי מציקות לכל חוזר בתשובה, ובפרט למי שבא ממחוזות האקדמיה. בעולם החילוני ערכים מסוימים כמו מעמד הנשים, תורה ומדע ולהט"בים נמצאים בחזית, בעוד העולם הדתי לא מרבה לעסוק בהם. אני מרגיש שהקדוש ברוך הוא שם אותי בעולם חילוני למהרין למשך עשרים ושש שנים כדי שאביא את כל הריגשיות משם, ואפגיש אותן עם עולם התורה. השאלות האלה מעסיקות אותי ואני מנסה להפיק תשובות מעמיקות שיספקו גם את מי שבא משם, מבלי לעקוף אותן למרות שזה הדבר הכי קל. לתחושת, הכי נכון דווקא להתמודד איתן חזיתית אבל בצורה מתונה, לא מתנגחת.

"לאחרונה ראה אור ספר שהוצאתי יחד עם הרב גינזבורג בשם 'איחוד התורה והמדע' ועוסק בביורר המדע המודרני וחיבורו עם התורה. עם כל השוני העצום בתוכן ובסגנון בין שני הספרים האלו, על המדע ועל הנשים בתורה, יש נקודת השקה מאוד חזקה ביניהם: ראשית, הן עליית המדע והטכנולוגיה והן עליית מעמד האישה הן תנועות שצומחות מלמטה. ושנית, על פני השטח הן נראות מאוד חילוניות ומנוגדות לדת - ואולי אפשר לומר שהתנועות הללו הן המנגחות ביותר כיום את עולם האמונה.

"יש גישות מסוימות ביהדות שעוסקות בהתנצחות עם המדע או הפמיניזם. אף שאני יכול להסכים עם חלק גדול מדבריהם, אין בהתייחסות שלהם הבנה לניצוץ המאוד עמוק וקדוש שנמצא בתנועה לשחרור האישה או בחיפוש האלוקים דרך הטבע והמדע. בשני המקרים לא צריך ישר לקדש את התנועות הללו וגם לא לדכא אותן, אלא לברר אותן מתוך הכרה בניצוץ קדוש הטמון בהן. מדובר בשני תהליכים שהם משיחיים בעיקרם, והסיבה שהם לובשים צורה חילונית כל כך היא דווקא משום שהם נושאים בתוכם חלק מהעוצמה המשיחית. צריך רק לברר בטוב טעם ודעת מה נכון ומה לא, מה מהותי ומתוקן ומה לבוש חיצוני."

היא מלמדת והוא מקשיב

יש תחושה שעולם התורה לא מצליח להתמודד עם השטף של הדרשה לשוויון. התשובות

שניתנות - התנגחות חזיתית ושמרנות קיצונית מצד אחד, ופתיחות מופרזת מצד שני - מוכיחות שהעולם היהודי עומד נכון מול התופעה.

"אכן, זה ממש מבול, ואפשר לומר שזהו אתגר הדור של העולם היהודי. הספר שלי לא מנסח משנה סדורה כתגובה לתופעה אלא מפרש את הדמויות הנשיות, אבל מה שמתמע משם הוא ששני הדברים האלה לא אמורים לסתור אחד את השני."

איך הרעיונות על עליית הנשיות פוגשים את המציאות התורנית?

"קודם כל, בכך שנשים צריכות ללמוד הרבה תורה, ולמלא ולהרחיב את מוסדות הלימוד לנשים. כמובן יש לכך גם השלכה על הגברים, כיוון שגברים בדרך כלל רגילים שהאישה צריכה לפנות לבעלה זמן ללימוד, וכעת הם צריכים להבין שגם הם צריכים לפנות זמן לנשותיהם ללימוד. אבל יותר מכך, הגבר צריך להבין שיש לו מה לקבל מאשתו בתחום הרוחני. לא רק בענייני העולם או הבית, אלא שיש אצלה מפתחות להתפתחות רוחנית שחסרה לו.

"רואים כאן תהליך עמוק שהעולם היהודי צריך לעבור - גם שנשים יפתחו ביטחון ביכולת שלהן ללמוד לעומק את פנימיות התורה, וגם שגברים לא יהיו מאוימים מהאישה שלהם ויבינו שהיא יכולה ללמד אותם בתחומים אלה. הייתי רוצה שכל המציאות של חברותא עמוקה ועשירה בין גברים לנשותיהם תתפתח, אבל לא באופן שרק הוא מלמד והיא מקשיבה, אלא שתהיה זו חברותא עמוקה והדדית של ממש. ההדדיות בלימוד היא לדעתי אחד הדברים הכי חשובים שזוגות יכולים לעשות יחד. בחוויה האישית שלי, החברותא עם אשתי פיתחה אצלנו שפה משותפת ותובנות הדדיות, שמאוד הקלו את תקופת הנישואין הראשונה. התורה

"הגברים צריכים ללמוד תורה גם בצורה יותר נפשית ו'נשית', ואת הנשים שלומדות חסידות אני מעודד ללמוד גם בצורה שכלתנית - לא להסתפק ב'וורטים' קטנים וקלים לעיכול"

אל תצמצמי את האישיות שלך!

האולפנא התורנית לבניין אישיות שלם

שיריאל לאישיות הגדולה שמחכה לך, יש אולפנא.

גם בקודש ובחברותות

גם במצוינות הלימודית

גם בפיתוח כישורים אישיים

את מכירה אותה, מרגישה אותה עמוק בפנים. יש לך אישיות גדולה שמחכה לפרוץ ולצמוח.

אנחנו באולפנת שיראל מאמינים, ממש כמוך, שזו זכות וחובה אדירה לפתח את כל הכוחות שלך – את הכוחות הרוחניים והרגשיים, את הכוחות האקדמיים ואת כל הכישרונות הרבים שלך. מתוך שמחה ובריאות גדולה, מתוך חוויה של חברות ואהבה – להתגדל בצורה שלמה. להוציא מעצמך את הטוב ביותר, כדי למלא את העולם בטוב.

אנחנו מחכים לך!

היא כלי חמדה שיכול לבנות את כל החיים בצורה טובה, והוא חייב להיכנס גם לתוך הזוגיות".

מה תעשינה נשים שלא מעוניינות להעמיק בלימוד, ומרגישות שהתחום הזה שייך יותר לעולם של הגבר?

"ראשית, יש פחות ופחות נשים כאלה. אם יש מישהי שזה המקום שלה – כמוכן שלא צריך לכפות עליה ללמוד, אבל אני מקווה שאם היא תקרא את הספר, יתעורר בה ניצוץ שקשור לנשיות המשיחית שלעתיד לבוא, שהיא לא תהסס להתגעגע אליו ולממש אותו. נשים לעיתים חוששות מלסגל לעצמן תכונות שהן מזהות כגבריות. אם יהיה להן ציור של התפתחות אפשרית למחוזות רוחניים גבוהים יותר, שהיו מרוכזים בעבר רק אצל הגברים וכעת יכולים להתאים גם להן מבלי לבטל את הנשיות שלהן, זה יכול לסחוף אותן.

"לצערי אני רואה שפעמים רבות, תכני הלימוד שמוצעים לנשים בנויים על רעיונות קטנים ופשוטים, מעין זריקות עידוד, וורטים וחזיוקים שמחזיקים כמה ימים, אך לא באמת מעמידים אותן על הרגליים מבחינה מחשבתית ורוחנית, ובמקום מסוים אפילו משאירים אותן בקטנות מוחין. אני חולם על משהו גדול יותר. בשיעורים שאני מוסר לנשים אני אומר שהן צריכות לקחת אחריות על מה שהן לומדות, להקיף את המושגים בצורה רחבה, ולפעמים אני נתקל בהתנגדות דווקא מצד נשים דתיות. מן הצד השני, יש נשים שמאוד רוצות להתפתח אבל נרתעות משום שזה מאיים על גברים".

לבנות את הגבר מבלי להשפיל אותו

מנוסי סבור שעליית הנשיות נוגעת באופן עמוק בשאלת האיוון. "צריך ללמוד איך לפתח נשיות שלא מאיימת על הגבר, אלא נותנת לו מקום להיות דמות שהאישה זקוקה לו. בעיניי, אם אישה אינה מחוברת בתוכה למקום שבו היא זקוקה לגבר, זו נשיות חסרה. גבר שמרגיש שלא זקוקים לו חש מיותר ומכווץ, ומאבד את כל החן הגברי שלו. נשים מאוד לא שמחות מגברים כאלה, ולכן זה גם אינטרס של הנשים, שהגבריות תהיה מתוקנת. יש להן השפעה רבה על כך".

איך זה מתבטא אצל הדמויות התנ"כיות?

"תמר, לדוגמה, רואה שיהודה במצב לא טוב. הוא לא מבחין בכך שילדיו מתנהגים לא בסדר, הוא לא מסכים לתת לה את בנו השלישי. היא רואה את הטעויות שהוא עושה אבל לא מוכיחה אותו ישירות, כי היא מבינה שזה רק יגרום לו עוד יותר להתכבד בעמדתו המצטדקת. כשאדם מטפס גבוה מדי לא 'יורדים' עליו, אלא מניחים לפניו סולם ומניחים לו לרדת לבד. זה בדיוק מה שתמר עושה, היא אומרת לו 'הכר נא' ובכך מאפשרת לו לצאת בכבוד מהסכך שנקלע אליו. בכך שהיא מאפשרת לו את הבחירה הוא לא מאיים על ידה, וזה מאפשר לו לקבל ממנה ועדיין לצמוח בתור דמות גברית.

"שלמה המלך אמר 'חכמות נשים בנתה ביתה', ואחת החכמות היא כיצד לבנות את הגבר מבלי להשפיל אותו. אחרת הוא יפתח גבריות אגרסיבית, גסה ותוקפנית. גבר שמרגיש מושפל מבטא כתגובה נגד את הצדדים הכי שליליים בגבריות. לכל גבר יש המון מה ללמוד מהאישה, אבל הדרך שלה להשפיע עליו צריכה להיות בחכמה, כך שהוא לא ירגיש שנוטלים ממנו את העבודה שלו. אחרי השלב הזה, כשהוא מרגיש שהגבריות שלו כבר לא מאוימת, הוא יכול להודות לה ואפילו להיות אסיר תודה".

לפי התאוריה הזו נראה כאילו האישה כל הזמן צריכה להיות עסוקה באיש, לוודא שהיא לא דורכת על יבלות ולא פוגעת בו ולשמור בקביעות על אינטראקציה עם הגבריות. בעוד שבמקביל ישנם עולמות גבריים במובהק, כמו למשל בית המדרש ובית הכנסת, ולהבדיל הווי צבאי או אזהרי כדורגל, שבהם העיסוק בנשיות בכלל לא תופס מקום. יש מקום של נשיות אוטונומית?

"כמוכן שצריך להיות, וישנו, עולם נשי מפותח שאינו קשור לגברים. בתורה אנחנו מוצאים אותו למשל אצל בנות צלפחד או אצל רחל ולאיה. רואים שם שיח פנימי של אחריות, תנועה משותפת שפחות קיימת בין גברים. קיימת גם אחווה נשית נסתרת בין כל האמהות למרות שהן לא נפגשות. מאז ומעולם היו מרחבים נשיים מובהקים סביב נושאי משפחה והורות, אבל כשם שיש מרחב לימוד גברי צריך להתפתח גם מרחב לימודי נשי, וזה אכן קורה. מתרחש שם דו-שיח בין רבדים פנימיים, בין מה שקיים לבין מה שעוד לא ממומש, שמגדיל את הצמיחה האישית של נשים בתוך עצמן".

המנטורית הראשונה

הספר צמח מתוך לימוד במסגרות שונות, כשחלק ניכר מהמשוב שהתקבל מהתלמידות מצא את דרכו לדפי הספר. "לאחר שסיימתי את מלאכת הכתיבה עברתי על כל הספר עם הרב יצחק גינזבורג. אני הקראתי את הפרק בקול רם, וכל כמה רגעים הוא היה עוצר אותי ושופך תוספות לרוב וגם תיקונים. העבודה איתו שדרגה את הספר בכמה רמות, עד שמרוב עושר של חומר כבר לא יכולתי להכניס הכל לספר. הדבר שממנו הכי התפעלתי היה היכולת המדהימה שלו לחוש במקביל גם את הדקויות הפסיכולוגיות הכי קטנות באינטראקציות שבין האמהות והאבות, וגם לשלוט בצורה בלתי רגילה במערכת הסמלית-הקבלית של הסיפור."

שאלה מתבקשת – מיהי הדמות שהכי התחברת אליה?

"אני לא יכול לענות על השאלה הזו... זה כמו לשאול את מי אתה הכי אוהב, את אבא או אמא. אבל אני כן יכול לספר על אחד הרעיונות שהתחדשו לי מתוך

הלימוד: תמיד מאפיינים את אהרן הכהן בתור מי שהיה משכין שלום 'בין אדם לחברו ובין איש לאשתו'. המדרש מתאר איך הוא היה ניגש לחבר הראשון, מרצה אותו ואז הולך לחבר השני, וכך הם היו

שער הספר החדש

"אני מרגיש שהקדוש ברוך הוא שם אותי בעולם חילוני למהדרין למשך עשרים ושש שנים כדי שאביא את כל הרגישויות משם, ואפגיש אותן עם עולם התורה"

משלימים. זה לגבי אדם וחברו, אך מה לגבי איש ואשתו? קשה לדמיין את אהרן יושב שעות עם אישה ומרצה אותה.

"נראה לי שהצד השני של הסיפור היה מרים, שהיתה בעלת רגישות מיוחדת לקשר שבין בעלים לנשותיהם – היא גם החזירה את אביה לאמה, וגם מתחה ביקורת על הריחוק שבין ציפורה למשה. העליתי את האפשרות שמרים היתה בעצם השותפה הסודית של אהרן – הוא היה אחראי על האנשים והיא על הזוגות, אפשר לומר שהיא המגשרת הזוגית הראשונה. הדבר לא כתוב אך הוא מאוד מתבקש. כשאמרתי זאת לרב גינזבורג הוא ענה: 'לא שותפה – מנטורית!'"

מעמד האישה עולה בעולם, יש קליפה ופרי – אבל בפועל, הציבור הדתי די נרתע מהמגמה הזו. יש אפילו תחושה של נסיגה, למשל בהקצנה בצניעות שעלולה למחוק את הנשים מהמרחב הציבורי, והיא הופכת לאט לאט לסטנדרט במרחבים שונים בעולם הדתי והחרדי.

"אני מסכים, ואת המגמה הזו צריך לאזן. יש תופעה קיצונית שבחלק מספרי הילדים רואים שולחן שבת של אבא עם בנים, כאילו אין אמא ובנות. הרבי מלובביץ' לדוגמה מאוד התנגד לכך ודרש שבכל האוירים בעיתונים ובפרסומים של חב"ד לילדים יופיע מספר שווה של בנים ובנות.

"כמו לכל דבר, גם לצניעות יש צד חייוני וצד פנימי. הצד החיצוני הוא גדרי הצניעות לפי ההלכה, העיסוק בשאלת הנראות, הלבוש וכדומה. הצד הפנימי הוא העיסוק בעומק, ב'הצנע לכת', בחיבור הפנימי שלי לחלק הצנוע שבי – הנשמה. העיסוק המופרז בצד החיצוני של הצניעות הוא בעצם עיסוק בצד הלא צנוע של הצניעות. התוכנה שעיסוק מוגזם בצניעות הוא לא צנוע עדיין לא לחללה. יש מקום חשוב לחיצוניות של הצניעות, אבל השאלה מה העיקר ומה הטפל. צריך להעביר את הדגש לעיקר – עבודה פנימית של מבט על הפנים ולא על החוץ, להיות עדינים, לחפש את הפנימיות בזולת. ואז ממילא המקום של הצד החיצוני יתאזן.

"העולם נמצא במין מחול הקצנה בין מתירנות קיצונית לשמרנות קיצונית. צריך להפוך את הספירלה מתנועה של הקצנה למתינות, עדינות, רוך, ולהגיע למקום האמצעי. ההתמודדות היא כפולה. מצד אחד עלינו להכיר בזה: אם הפריצות מקצינה בעולם צריך כוח נגדי. כל מי שעוסק בחינוך חייב להיות מאוד מודע לזה – אי אפשר להמעיט בכוחה של המגמה הזו בעולם, והיא דורשת 'קונטרה' רצינית. מצד שני, אם ניתן לקיצוניות להגדיר אותנו ניגור גם אנחנו למחול הזה, אז מה עשינו? לדעתי, בחברה דתית מתוקנת צריכים להתקיים איוונים בריאים וטובים שמאפשרים לנשים וגברים לעבוד זה לצד זה, שנשים יקבלו עמדות מפתח והשפעה, שיתקיים שיתוף פעולה בין המגדרים – וכל זאת מתוך שמירה מוקפדת על כללי הצניעות. צריך לזכור שאנחנו במסע, וכל שלב הוא חלק מתהליך גדול יותר." ■

הספר "מי זאת עולה: נשים בתורה על פי הקבלה והחסידות" יושק ביריד הספרים "צמאה" כחלק מאירועי "ט כסלו

סדרת הספרים צפונות בתורה

בואו לגלות את הרובד הנסתר של התורה

סגולת האותיות
עמ' 350

משמעות השמות
בתורה
עמ' 380

חותם הקודש ב'
עמ' 380

ייחוד המספר 19
עמ' 360

ייחוד המספר 7
עמ' 490

ייחוד המספרים
17,23,37
עמ' 460

ייחוד המספר 13
עמ' 490

צפונות בדילוגים
שפת הסתרים
עמ' 500

חותם הקודש
1820
עמ' 500

החושן
עמ' 220

הבריאה
עמ' 220

המתמטיקה
בתורה
עמ' 490

פלא ברכת
כהנים
עמ' 225

מוכח ע"י המתמטיקה פרופסור אליהו רייפס

מומלץ ביותר ע"י הגאון הרב מאיר מזוז שליט"א

מחיר מיוחד לרגל הוצאת כרך 13

03-5321448

פשוט ללכת קדימה

שחר פרידמן

היא אומרת בהתרגשות.

כהן החלה בתהליך לימודי רציני, אחרי שנים של עיסוק במקצוע טיפולי שכולל הכשרות שונות, היא חשה שהתכנים היהודיים מדויקים ואמיתיים יותר ושהם מעניקים כלים ועצות נכונות לשיפור החיים. אבל ככל שאדם לומד, כך הוא הולך ומשתנה ומתרחק מנקודת המוצא שלו. "התחלתי להרגיש פער עצום בין המקום אליו הגעתי לסביבה שלי. הרגשתי בודדה, כי אני לומדת שפה חדשה ואין לי עם מי לדבר אותה. זו הייתה שנה של דיכאון שיצר ריחוק שגרם לי לתהות: איך זה שאני כל כך רוצה להתקרב, וזה לא הולך?"

החששות שהתלוו לתהליך התשובה הלכו והתעצמו. האורות הגדולים כבו והחיים הפשוטים ניצבו בפניה. "לכל אורך מסע ההתקרבות היו המון חששות. הרגשתי למשל שלא אהיה מסוגלת לקחת על עצמי עול מצוות, שלא אוכל לוותר על הריקוד שכל כך אהבתי וגם להקפיד על צניעות. אז עוד לא הבנתי שזה ויתור למען דבר גדול יותר". באותו שלב בחיים היא טסה עם משפחתה לאיטליה, שם היא עוברת תהליך השלמה שלעולם לא תהיה 'דוסי' אמיתית ושאוּלִי לא באמת צריכים לקיים מצוות כדי לחיות חיי אמונה.

לרוחץ במים טהורים

דווקא שם נתקלת כהן בספרות אמונית שעוזרת לה להבין שהקשיים אינם רק מנת חלקה וכשהיא שבה ארצה היא נענית בשמחה להזמנה לשבת בפדואל. "זו הייתה הפעם הראשונה בחיי שראיתי מה זה בכלל 'שולחן שבת'. שם הרגשתי הגשמה של החלום שחלמתי בתור חיילת. זה היה כמו הנתנתקות מהסביבה ורחיצה במים טהורים. זו הייתה נקודת האל-חזור".

בפדואל היא פוגשת את בנות מדרשת 'שושנת אביב' של ראש יהודי ונקשרת ביניהן שיחה חברית. "נורא סקרן אותי מה ששמעתי מהן והחלטתי לבוא לשיעורים של הרבנית תמימה עדי במדרשה. זה היה בתקופת הימים הנוראים, ובבת אחת נפגשתי עם כל העוצמה הזו של המנהיגים, הרעיונות והתפילות. מעולם לא ראיתי שמחה כמו בתפילות שלהן עם השירה והריקודים. זה משהו שפשוט אי אפשר לתאר אותו" היא מספרת בעניינינו נוצצות. טלי כהן היא בעלת תשובה, אבל היא אינה רואה את עצמה כך. "אני לא יכולה לתת לעצמי הגדרה של 'חוזרת בתשובה'. התשובה היתה שם תמיד, תמיד היה איתי ה' יתברך. אני לא חושבת שאני חוזרת לשום מקום, אלא פשוט הולכת קדימה".

הרגע הזה שבו אדם מחליט לעשות את הצעד הנוסף וללכת אל האור, הוא רגע של השראה אלוהית שלא הרבה זוכים לו בחייהם. בעלי תשובה מכירים את התחושה הזו של רוממות הרוח שמתגברת על כל הספקות וכל חששות ה'מה יגידו' - מה יגידו ההורים, מה יגידו החברים ואיך יסתכלו עלי בעבודה...

אצל טלי כהן, רגע ההארה היה בחנוכה. לא היו שם נרות מאירים וסופגניות חמימות, אלא תאונה חמורה ששלחה אותה לחודשים ארוכים אל בית החולים.

רציתי להסתכל בתמימות על העולם

"כבר בתור ילדה הייתה לי משיכה לתורה. בכיתה ב' הייתה מסיבת חומש, ומאז נקשרתי לסיפורי התנ"ך. כשלמדנו את ספר שמות החלטתי על דעת עצמי להקפיד על כשרות ולהדליק נרות לכבוד שבת. בתיכון ידעתי שאני רוצה ללמוד תנ"ך ולכן בחרתי במגמה הזו, אבל לאורך ילדותי לא זכיתי להיפגש עם משפחות דתיות של ממש ובעצם לא הבנתי באמת מהם חיים דתיים". כהן סיימה תיכון ושירתה בצבא כמשקי"ת חינוך. שם זימנה לה ההשגחה האלוהית בחורה דתית שהייתה אתה בחדר ומפקדת דתית שהתחבבו עליה מאוד.

"הופתעתי מהתמימות שלהן, מהערכיות, מהכבוד שנתנו למפקדות, מההודיה וההערכה שלהן לכל דבר. ראיתי אצלן חיים מתוך תודה למשהו גדול יותר. רציתי להיות כמותן, להסתכל בתמימות על העולם ולאהוב כל אדם". דווקא ביחידה הצבאית, הרחק מכל מה שיוצר אווירה של קדושה, גילתה טלי את מה שלא פגשה כל חייה, את היהדות החיה - זו שמתגלה בחיים עצמם. "בצבא החלטתי לחזור בתשובה. בדמינוני ראיתי את עצמי בכיסוי ראש ומוקפת ילדים קטנים וחמודים, והתמונה הזו ריגשה אותי מאוד".

בין הדמיון לחיים עצמם ישנו פער גדול של ידע שצריך לרכוש, אבל טלי לא ידעה אל מי לפנות. "אמרת לעצמי: טוב, אקח סידור ואזורם, אלא שלא ידעתי מה אומרים ואיפה להפסיק. לקח לי בערך שלוש שעות לסיים את התפילה וזה התיש אותי. הרגשתי שאני על מצב אוטומט ובסוף ירדתי מזה, למרות שהכיסופים נשארו".

תאונה בחנוכה

תאונת הדרכים הקשה שעברה גדעה את כל מהלך חייה. הכל נעצר פתאום ונותר זמן רב למחשבה ולחשבון נפש. "לרגע לא התרעמתי ולא שאלתי למה זה קורה לי. הרגשתי שהתאונה היא מתנה. שהטלטה הזאת נועדה כדי שאתעורר ואתאפס על החיים שלי".

החבר מהמילואים שואל שאלות? השכנה מתעניינת ביהדות? ראש יהודי זאת התשובה! 03-5255355 ry@neto.net.il

ב' טבת (30.12) בין השעות: 17:00 - 9:00
ישיבת נתיב מאיר, ירושלים

לרישום ולפרטים: 052-566-5005 שרה

יום עיון לקירוב רחוקים

מצויקים אורות זך השמיני

בית הספר לקירוב

ראש יהודי
אמפיין • אפגריט • אפגריט

✓ לקבל את הכלים מהמרצים הטובים ביותר
✓ להתחבר לשליחות החשובה ביותר

כתיבה וחתומה 3

תקציר: המושל הטיל מצור על בית הרבי, אבל הרבי היה רגוע ומלא בטחון בה. הרבי אפילו הזמין את המושל להגיע לביתו לפגישה - דבר שאף אחד לא עושה!

עֵבֶר זְמוֹ קֶצֶר

קֶעֶבֶר שְׁעָה קְלָה

המשך בשבוע הבא

עוד מאור יוצא לאור!

חדש: המגיד ממעזריטש

הספר הרביעי בסדרת המופת על ראשוני החסידות, המשלבת סיפורי מופת פלאיים ומסרים על עבודת ה' בשפה צעירה בליווי איורי קומיקס מרהיבים להשיג לראשונה ביריד החסידות בייט כסלו

חדש!

התנוועדות
התנוועדות

הרב יואל כהן, 'החוזר' של הרבי מלובביץ'

"אני כמו ר' בנימין קלעצקר!"

**מה למדתי מוויכוח סוער שהאזנתי לו מהצד לפני שישים וחמש שנה? < ה"ישיבות
התיכוניות" שהקים הרבי הרי"צ היו נכונות לשעתן > הרווח מלימוד חסידות לא
מתגלה בשעת מעשה, אלא למחרת בבוקר < העולם הזה הוא אבן שעפה
באוויר: אתה מסתכל על האבן או על מי שזרק אותה? >**

**טובים ויפים, אבל תכל'ס, במבחן התוצאה, לא ניכר השוני בין אדם
שלומד חסידות לאדם שלא. שניהם מאמינים בה', ושניהם יתרגזו מאוד
אם תדרוך להם על היבלות. מה מרוויח מי שעוסק בחסידות?**

אז הרווח הראשון הוא ביצירת השקפת עולם נכונה. אולי אינני נמצא
בדרגה גבוהה, אבל תפיסת העולם שלי והמקומות אליהם אני שואף,
מבוררים. עצם הידיעה מה נכון ומה לא נכון ואיך באמת רצוי להתנהג,
פועלת במובן מסוים על רגש הלב לפעול אחרת.

ההבדל בין אדם שלומד חסידות למי שלא, לא תמיד יתבטא באותו
הרגע. אם מישוהו פוגע באדם שלומד חסידות, אין ספק שהוא יפגע
ויכעס למרות כל הזיכוכך והעידון של חסידות, מה לעשות שעדיין יש לו
יצר ומידות לא טובות ולכן הוא כועס. ההבדל מתבטא ביום למחרת:
אדם שלומד חסידות ימצא את עצמו מתכוונן יום אחר במקרה שהיה
והוא יתחרט על כל הכעס ועל הצורה בה הגיב, כי הוא למד כיצד חסיד
צריך להתנהג. לעומת זאת, אדם שלא למד חסידות לא יפסיק לכעוס.
בכל פעם שרק ייזכר שפגעו בו, הדבר יגרום לו לכעוס יותר ולומר 'איך
יכול להיות שככה פגעו בי'.

הידיעה בראש מחלישה את התוקף של היצר בלב. למרות שיש עדיין
כעס, אבל זה מחליש ולמחרת האדם מתבייש בכך שהוא לא שלט על
עצמו.

**זה כמו תינוק שלא מודע לשום דבר והוא עושה את הצרכים שלו
במרכז הסלון בשמחה ובקול רעש גדול. גם למבוגר יש צרכים, אבל
הוא עושה זאת בצנעא ובידיעה שזה לא דבר שיש להתפאר בו. חסידות
מעניקה מבט שונה וחדש על העולם, ועצם הידיעה של הדברים פועלת
וגורמת לשינוי והזזה בפעולות היום יום.**

**כשהתגלתה תורת החסידות, קמו הרבה מתנגדים והתעוררו סביבה
ויכוחים רבים. בזמנו, נהגו לקיים ויכוחים פומביים בהם הצדדים
מציגים את הטענות במקום מרכזי, להנאת ותועלת הקהל. אחד
הוויכוחים הללו מכונה 'ויכוח מינסק', והאדמו"ר הזקן הגיע אליו כדי
להציג את שיטת החסידות מול הצד שכנגד. הדיון באותו ויכוח היה
סביב השאלה, עד היכן מגיעה ההשגחה של הקדוש ברוך הוא.**

שני הצדדים הסכימו שהקדוש ברוך הוא אכן משגיח על העולם בכל רגע

**בשעתו כשהאדמו"ר רבי יוסף יצחק הגיע לאמריקה, המצב הרוחני
שם היה מאוד קשה. אמריקה הציעה לאנשים אפשרויות גשמיות
וגרמה להם להידרדרות רוחנית. כשהרבי הרי"צ הגיע, הוא יצא
בהכרזה ש"אמריקה אינה שונה" וגם כאן צריך לשמור על חיים יהודים
מסורתיים. הוא הקים ישיבות בהן למדו גם לימודי חול, מפני שאם לא
- ההורה האמריקאי המצוי לא היה שולח את הילד שלו אל הישיבה.**

**שנים לאחר מכן, בשמחת תורה של שנת תשט"ו, הרבי מלובביץ' דיבר
בהתנוועדות מאוד חזק על כך שילד יהודי צריך להיות שרוי רק בתורה
וחסידות. הוא עורר את הקהל על הצורך להקפיד על חינוך ילדיהם
שיהיה על טהרת הקודש בלבד.**

אחרי החג הזדמן לי לשמוע שני אבות שיושבים ומשוחחים ביניהם על
דברי הרבי. אחד אמר כי לאור הדברים הוא מתכוון לשכור מלמד מיוחד
עבור הילדים שלו שילמד אותם רק לימודי קודש, וההורה השני אמר
שהוא לא מעוניין שהילדים יהיו בורים ועמי הארץ במקצועות החול,
והם התחילו להתווכח מה נכון וחשוב יותר.

**האב שטען כי יש ללמוד מעתה רק לימודי קודש דיבר בלהט
ובחריפות כה גדולה, עד שחברו תקף אותו ואמר לו "מה פתאום
נהיית כזה חסיד גדול, אתה מדבר כאילו אתה אוהז בדרגות הגבוהות
של 'חודא עילאה'".**

אותו חסיד שתק לרגע ואחר כך אמר שהוא אכן אוהז בדרגות האלו,
"אני בשיטה מחזיק כמו ר' בנימין קלעצקר (מגדולי חסידי האדמו"ר
הזקן, שנודע בגודל התבטלותו ועבודתו את ה' בצורה פנימית); אם
לרגע אחזיק בשיטה שונה, זו תהיה אפיקורסות".

**"אני אכן מודע לכך שיש הרבה דברים שהחסידות תובעת ודורשת
ממני ולא בכלום אני מצליח ועומד" המשיך אותו אב בלהט, "בספר
התניא כתוב שיש למעט באכילת דברים לשם הנאה בלבד ואילו אני בכל
זאת אוכל אותם, אבל אני אוכל לא בגלל שאני חושב אחרת מהתניא
אלא בגלל שהיצר הרע שלי מגרה אותי ומושך אותי לאכול. אבל כהורה,
אני מעוניין לתת לילד שלי את הדבר הטוב ביותר. מה ייחשב אצלי לדבר
טוב תלוי בדעות שלי, והדעות שלי - הן כמו של ר' בנימין קלעצקר!"**

אנשים נוהגים להתריס ולשאול: כל הדיבורים על שינוי תפיסה

ואם תרצו משל קרוב יותר לעולם המשקף את האלוקות השוכנת בקרבן – קחו את המראה כדוגמה. לדמות שבמראה אין מציאות משל עצמה, כל אלפית תזוזה שלה תלויה אך ורק במי שמשקף בה. אז למה לנו להתרכז כל כך במראה-בעולם, ולא במי שבורא אותו חדשים לבקרים?

הרעיונות האלו לא תמיד התקבלו בקלות על הדעת. סוף כל סוף אנחנו חיים בעולם גשמי שהרוחניות בו לא תמיד מורגשת וקשה לקלוט ולהכיל דברים שהם מעבר ולמעלה מהמציאות, הבעל שם-טוב הביא לכך שהרעיונות לאט לאט יחלחלו אל האדם.

זלמן דוד היה אחד מהחסידים ה'עובדים' שלמדו בישיבת תומכי תמימים בלובביץ'. אומרים שהרבי הרש"ב אמר עליו שגם כיום יש אהבה ויראה בזעיר אנפין, ובאמרו זאת התייחס לזלמן דוד. אהבה ויראה בזעיר אנפין הן לא דבר של מה בכך.

אותו זלמן דוד תיאר מה לדעתו תורת החסידות חידשה בעולם. הוא הסביר שלא מדובר בדיעות בלבד – דברים שלא ידענו לפני כן ועכשיו נודעו לנו – אלא על שינוי תפיסה: אם פעם האמירה שכל עלה בטל לאלוקות הייתה אולי מובנת אבל אינה מתקבלת על הדעת, היום המצב הוא הפוך: כל ילד מבין היטב שאף פרט בעולם לא עובד לבד. הקושי והתהפוך – כיום המסקנה היא שאם הכל אלוקות, העולם הזה הוא אחיזת עיניים וצריך להסביר למה הוא בכל זאת אמיתי. בתורה כתוב: "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" – משמע שאכן באמת יש שמים ויש ארץ...

זלמן דוד רצה לומר, שלפני גילוי תורת החסידות העולם תפס מקום נכבד אצל האדם והיה קשה לקבל את ההנחה שהוא בעצם בטל כולו כלפי הקדוש ברוך הוא, ואילו לאחר הגילוי אפילו ילד קטן מקבל בפשטות שהמציאות האמיתית היא הקדוש ברוך הוא.

ורגע, אלא שהצד שכנגד טען שההשגחה נוגעת רק לדברים שקשורים ומשורתים את האדם, בחיר הנבראים, ואילו דברים שאינם נוגעים לאדם הקדוש ברוך הוא אינו משגיח עליהם. ואילו האדמו"ר הזקן שייצג את שיטת החסידות טען שהקדוש ברוך הוא משגיח על כל פרט ופרט, בין אם הוא משרת את האדם ובין אם לא.

הוויכוח בנושא התבטא בדברים הפשוטים של החיים. למשל, אדם שמגדל שור בחצר שלו – הצד שכנגד טען שהקדוש ברוך הוא אינו משגיח על כל פרט ופרט בגדילת השור ולכן הוא אינו מתערב בשאלה אם השור יהיה כחוש או שמן. אבל אם הדיון על שומן השור נוגע לאדם – האם האדם יאכל בשר שור שמן או בשר שור כחוש – אז הקדוש ברוך הוא אכן ישגיח על כך כי זה נוגע לאדם.

האדמו"ר הזקן הביא לדבריו ראיה ניצחת מדברי הגמרא בחולין (סג, א), המדברת על ה'שלך', ציפור השולה דגים מהים. הגמרא מביאה את דברי רבי יוחנן האומר כי כאשר היה רואה את העוף המכונה 'שלך' נהג לומר 'משפטך תהום רבה', וכפי שרש"י שם כתוב: "שזימנתה (את העוף) 'שלך' לשפוט ולעשות נקמתך בדגת הים להמית המזומנים למות". מכאן מוכח שהקדוש ברוך הוא משגיח על הדגים ועורך להם משפט, גם כשאין לכך שום קשר לחיי האדם, והדבר כלל לא נחשב השפלה בשבילו.

הרעיון הזה שהחסידות חידשה, שיש השגחה על כל דבר ודבר בעולם, מביא את האדם להסתכל על הדברים בצורה אחרת. הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בצורה שנדמה כי הוא עומד בפני עצמו, ללא אלוקות. אבל החסידות אומרת לנו שהמציאות האמיתית של כל דבר היא הקדוש ברוך הוא שנותן בו את הכוח ומחיה אותו, ובלעדיו אין בו באמת ממשות.

העולם הוא כמו אבן שעפה באוויר. אם נסתכל רק על האבן, נראה רק אבן. אבל אם נחשוב לרגע, נראה בעיני שכלנו את מי שזרק אותה ונתן לה את הכוח לעוף. כך העולם: אין לו כוח משל עצמו להיות ולחיות, מישהו מפיה בו חיים ללא הרף. ובשביל לראות את המישהו הזה, צריך לחשוב טיפה לעומק.

הורים יקרים

הנכם מוזמנים לערב היכרות עם ישיבת דרכי נועם בפ"ת

המפגשים יערכו סביב שולחנות עגולים
בהשתתפות הצוות החינוכי ותלמידי הישיבה

בחדר האוכל של הישיבה, רחוב צה"ל 71 פתח תקוה
ערבית 20:00 • תחילת כעילות 20:15

לכיתה ט' תשפ"א
ד' טבת (1/1/20)

לכיתה ז' תשפ"א
י"ז כסליו (15/12/19)

www.yeshiva-d-noam.tik-tak.net • 03-9226748

יש נך שאלה בעבודת ה' ? סמט ל-
054-4530951

נפשי בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

מה ההגדרה של שמחה?

מי שמחפש שמחה לא נוטה לחפש הגדרות, ומי שמחפש הגדרות עלול למצוא את עצמו על ידי כך מתרחק משמחה.

עיקר עניין השמחה הוא שהיא שוברת את הגבולות ואת הגדרים ופורצת את החומות, ולכן, כלל לא מתאים להגדיר אותה. אדרבה, כל עניינה הוא השפע שמתפרץ ועולה מעבר לכל גדר. תכונתה אינה בהסברה השכלית שלה ולא בדיוק הפילוסופי של צביון דמותה, אלא בחיוניות הפנימית של הנפש שהאור האלוקי ששופע עליה גורם לה לגלות את החיוניות הזו בקרבה כתכונת עומק המלווה אותה. וממילא יש לה עין טובה ולב טוב בכל מה שהיא פוגשת באופן שחותר ועולה לשורש הטוב בצורה הבלתי גבולית שלו.

מאשימים אותי בדבר שלא עשיתי. איך להתמודד?

ראשית, יש בזה שמחה גדולה. אמרו רבותינו "אשרי מי שחושדים אותו ואין בו", מפני שעל ידי החשד במקום שאדם נקי מתבררת נקיותו וטהרתו, ואם לא היה חשד לא היה מה שיחדד את החלק הטוב שבו. ולכן יש לו לשמוח בזה. יחד עם זאת אנחנו מצווים להיות נקיים מה' ומישראל, ולכן עלינו לדאוג לכך שלא ניחשד ומוטל על כל אדם לברר ולהסיר חשדות מכל אחד מישראל. ועוד יותר - אדם ממונה על נקיותו בעיני הבריות, ועל ידי כך יתקיים בו "כל שהוא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם", תפארת לעושיה - מפני הנקיות שמתגלה באישיותו, ותפארת לו מן האדם - על ידי הביורר כלפי הסובבים אותו, שבאמת אין צדק בהאשמה.

האם אפשר לעשות טוב בלי נגיעה אישית?

חטא אדם הראשון היה לאכול מ"עץ הדעת טוב ורע", ואחד ההסברים העמוקים והפשוטים לאופיו של העץ הוא שעל ידי אכילתו חל מהפך בעולם: בתחילה הרע היה מחוץ לאדם ונפרד מן הטוב, הוא התרכז בנחש והשאר היה גן עדן. רק עץ הדעת היה מעורב בטוב והרע יחד. אך על ידי אכילתו ירד העולם כולו למקום שיש בו תמיד ערבוב. ועל כך אמר החכם באדם, "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא". והבעל שם טוב הוסיף - "באותו הטוב", כלומר שאי אפשר לאדם לעשות טוב בלי שום נגיעה.

דווקא בגלל הנגיעה האישית אנחנו זוכרים לתקן ולזכך את חטא אדם הראשון בכל מעשינו, מפני שאנחנו נדרשים לעוד ועוד חקירה ודקדוק כדי לעמוד על הכוונה הפנימית לשם שמיים, שהיא הרצון האמיתי של כל יהודי ויהודיה בעבודת ה' שלהם.

ת.ד. 52589 רמת גן < עורך: אהרון ברנשטיין > העלון טעון גניזה
לפרסום, תגובות, יצירת קשר והצטרפות למנוי הפצה: 052-4061065 • info@qarov.org • קרוב אליך

קרוב אליך
עלון שבועי לעבודת השם בדרך החסידות

פנטקוטג' כיף להגיד, קל לקנות.

לרכוש דירה בכרמי גת? קל.

אחרי החגים הגיע, הגיע הזמן לחשוב קדימה ולרכוש את דירת החלומות שלכם. במרחק חמש דקות מכביש שש, 35 דקות לתל אביב ברכבת, עם קהילה צומחת לציבור הדתי, כרמי גת היא הבחירה הנכונה עבורכם ובמחיר שווה לכל משפחה. קבוצות רכישה ליחידות דיר של שלושה, ארבעה וחמישה חדרים. דירות-גן ופנטהאוס החל מ-899,000 ₪

הפרויקט פתוח לציבור הרחב

לפרטים נוספים: 1700-500-555 | bemuna.co.il באמונה

לגור בכרמי גת? קל.

דגן בוטיק מגורי יוקרה באפרת

לבחירתכם: מגוון דירות 5 חד'

אכלוס
 שלב א'
 בע"ה בעוד
 3 חודשים!

לפרטים: 1700-500-555
 052-6070199 •

דייבט

י"ט
כסלו

בואו בשמחה!

ליל י"ז כסלו - כי כסלו תש"פ בנייני האומה ירושלים עיה"ק
שיעורי חסידות // התוועדות // מופעי ניגונים // יריד החסידות ועוד...

הצמאון לחסידות לא נגמר...
המקומות במופע - כן

מוזיקה

פתחנו מעגל סגור

הכרטיסים בכל המופעים אזלו!

עקב הביקוש הגדול פתחנו 2 מופעים לצפייה במעגל סגור, באולמות מקבילים:

20:15

שרים, מתוועדים ומתרגשים:
נאור כרמי, אברהם פריד,
חנן בן ארי ויונתן רזאל

17:00-20:00

כנס החסידות:
הרב יהושע שפירא,
הרב יוסף יצחק יעקובסון עם רוחמה בן יוסף

המופע לנשים

יום ראשון
י"ז בכסלו 15.12

20:15

שרים, מתוועדים ומתרגשים:
נאור כרמי, אברהם פריד,
חנן בן ארי ויונתן רזאל

18:30-20:00

כנס החסידות:
הרב יהושע שפירא, הרב יוסף יצחק יעקובסון

המופע לגברים

יום שלישי
י"ט בכסלו 17.12

יש אירועים שאנחנו יודעים איך הם מתחילים אבל לנו מושג כמה גבוה הם יגיעו...

נותרו מקומות ב:

מופע הניגונים בדצורה בני הישיבות

יום שלישי י"ט בכסלו בשעה 23:45 // בניני האומה ירושלים

מתחזקים ומתחברים בדברי חסידות

הרב יהושע
שפירא שליט"א
ישיבת רמת גן

הרב יצחק שילח
שליט"א
ישיבת מעלה אדומים

הרב יוסף יצחק
יעקבסון שליט"א
מרצה עולמי בחסידות

הרב שמואל
אליהו שליט"א
רב העיר צפת

”

"פחגם חסידי מביא לצלילות הדעת ו'מנקה' את הלב. הנהגה-טובה חסידי מאירה את הבית. ניגון חסידי מחזק את התקוה והבטחון, מביא שמחה ומעמיד את הבית בקרן אורה."

(הרבי הרש"ב)

נאור כרמי, אברהם פריד, שולי רנד ויונתן רזאל שרים, מתוועדים ומתרגשים אתכם על הבמה!

מחיר
מינוד
לתלמידי
ישיבות
ואברכים

אל תחכו לרגע האחרון! בואו לבחור מקום עוד היום

10:00-20:00 השעות // 072-2792076 // 19kislev.co.il

אמנים ב'צמאה'

אֶהֱרוֹן רִזְאֵל

מופעי נוער בנים

יֹונָתָן רִזְאֵל

מופעי ערב
מופעי חצות

נֶאֱוֹר כֶּרְמִי

מופעי נוער
מופעי ערב
מופעי חצות

אֶבְרָהָם פְּרִיד

מופעי נוער
מופעי ערב
מופעי חצות

חֲנַן בֶּן אֲרִי

מופעי ערב

שׁוֹלֵי רִנָּד

מופעי חצות

יֶשִׁי רִיבֹו

מופעי נוער

רוֹחַמָה בֶּן יוֹסֵף

מופעי נוער בנות

רבנים ב'צמאה'

הרב יצחק גינזבורג שליט"א
התוועדות יום שלישי

הרב שניאור זלמן גופין שליט"א
התוועדות יום שני

הרב שלמה עמאר שליט"א
נוער בנים

הרב יצחק שילת שליט"א
מופע חצות

הרב שמואל אליהו שליט"א
נוער בנות ומופע חצות

הרב יהושע שפירא שליט"א
כנס החסידות

הרב חיים יצחק אייזיק
לנדא שליט"א
מופע חצות

הרב דוד דודקביץ שליט"א
כנס החסידות

הרב מענדל ווקטר שליט"א
התוועדות

הרבנית
ימימה מזרחי שתחי

הרבנית
אורה וינגורט שתחי

הרבנית
נעמה מנוסי שתחי

כנס החסידות

הרב יוסף יצחק יעקבסון שליט"א

כנס החסידות
ומופע חצות

הדיסק שחכייתם לו

5

צ'מאה

בשבוע החסידות יושק הדיסק החדש
'צמאה 5' ובו מבחר מניגוני חב"ד
עם מיטב האמנים העכשוויים

עמיר בניון	שהשלום שלו	חנן בן ארי	כל עצמוחי
יהושע לימוני	הבן יקיר לי	אריאל זילבר	עוצו עצה
יונתן רזאל	אין עוד מלבדו	שולי רנד	הנשמה יורדת
רמי קליינשטיין	אנא עבדא	ארז לב ארי	יוונים נקבצו עלי
אהרן רזאל	ניגון פולטבה	ביני לנדא	ניגון לשבת קודש
אברהם פריד	אימחי קאתי מר	נועם בנאי	א-ל מסתחר
		עקיבא	הללו את השם

יריד החסידות

מגוון ספרי חסידות במחירים מיוחדים
 היריד שהפך לסמל של י"ט בסלו לא מפסיק לחדש ולהתחדש, עם מאות ספרים חדשים ממיטב ההוצאות, מבצעים חדשים והרבה יותר אפשרויות.

מאור ושמש
 רבי קלונימוס הלוי אפשטיין

דרך מצותיך המבואר
 הרב יצחק צדק

ספר סידור עם דא"ח
 רבי שניאור זלמן מלאדי

תניא עם פירוש חסידות מבוארת
 רבי שניאור זלמן מלאדי

כתר שם טוב המבואר
 רבי ישראל בעל שם טוב

בעל שם טוב המבואר
 רבי ישראל בעל שם טוב

הרבי שלי
 הרב עדין אבן ישראל (שטיינזלץ)

הדרך לחיים של משמעות
 הרב סימון יעקובסון

התועודות
 הרב חיים שלום דייטש

שיעורים בתער"ב
 הרב יצחק ערד

חידוש כמוני
 הרב אריה קפלן

שני כהנים גדולים
 הרב חיים ישעיהו הדרי

מספרים תניא
 מנדי קרומבי

שערות של זהב
 יאיר פרנק

שכלתנות בלבוש חסידי
 יעקב גוטליב

כיצד לקרוא את ספרות חב"ד
 אריאל רוט

מחשבת חב"ד
 דב שוורץ

תנחומין ישעשעו נפשי - לוגותרפיה יהודית-חסידית
 הרב ארלה הראל

בנייני האומה, ירושלים

לגברים: ימים שני ושלישי י"ח-י"ט בבסלו (16-17.12.19)
 מהשעה 11:30 בבוקר ועד 02:00 בלילה

נשים: ימים ראשון ורביעי י"ז וכ' בבסלו (15.12.19-18.12.19)
 מהשעה 11:30 בבוקר ועד 24:00 בלילה

שירות משלוחים ביריד עצמו, לפני היציאה - עלות הכניסה ליריד בבנייני האומה - 10 ₪ (לרוכשי כרטיס למופעי 'צמאה', הכניסה ללא עלות נוספת). בכרטיס כלולה כניסה להתועודיות ולמתחם התערוכות.

זמני היריד

לקטלוג
המלא
סרקו

או שלחו דוא"ל:
sales@ayeca.shop

הענק!

ומבצעים
נוספים

3
ב-100

4
ב-100

חדש
לראשונה
חיידט!

בעקבות צדיק הדורות
הרב הלל צייטלין

**ספר הערכים -
אחדות ה'**
הרב יואל כהן

חנה אריאל
רבי אייזיק מהמיל

רחמי האב
רבי יעקב קטינא

**אש דת על פרקי
אבות**
רבי אריה לייב מאוז'רוב

**אוצר לקוטי שיחות
עם ביאורים**
הרבי מליובאוויטש

חדש

הפוך
יחיאל הררי

חדש

**ספר האהבה
והשיגעון**
מרדכי גרנביץ'

חדש

מי זאת עולה
ניר מנסי

חדש

**שווה לכל נפש -
פרקי אבות**
משה שילת

חדש

מועדים לשמחה
משה רט ואליהו טייב

חדש

**מארץ תצמח - על
'השפת אמת'**
דניאל אלאוף

חדש

**דובדבנים - זוגיות
לאור פרשת שבוע**
אריק מלכיאלי

חדש
חלק 1

איור למשל
משלים חסידיים בקומיקס

חדש

**חושבים על זה
סקרנות**
תמי קופרמן

חדש

נפש חיה - עופות
מנחם הרשקוביץ'

חדש

המגיד ממזריטש
נתנאל ובת-אל אפשטיין

חדש
חלק 2

העירדה
לוי גרונר

באתר: ayeca.shop

המבצעים יחלו ביום חמישי ל' בחשוון תש"פ (28.11.19)
ויסתיימו בתאריך כ"ג בכסלו תש"פ (21.12.19)

שרות לקוחות בימים א'-ה' בין השעות 10:00-20:00
sales@ayeca.shop 058-7792072 072-2792072

איכה

"נשמת כל חי" ביצמאה'

שי לכל משתתף
במופעי 'צמאה':

ספר חדש ומרהיב
השופך אור חדש
על תפילת 'נשמת'

'נשמת' באמנות

תערוכת אמנות "נשמת כל חי"

// יונתן רזאל
"כי כל פה לך יודה"

// חנן בן ארי
"כל עצמותיי תאמרנה"

// אברהם פריד
"לך לבדך אנחנו מודים"

אמנים
מתחברים
לינשמת'

שפע לנשמה וגם לגוף

עמדות לחלוקת
מרק וחמין

יין מכוס
של ברכה
מהרבי זצ"ל

מתחם לשמירת
חפצים

לעילוי נשמת
הרה"ג אברהם יצחק בן ר' נתן ז"ל
לזכות
ר' אליהו בן רחל נעמי שיחי

ב"ה

לב לדעת תפארת שמשון תוכנית ליי"ט כסלו

מבחן ארצי לתלמידי ישיבות ואברכים

לומדים את החוברת,
ובה שני מאמרים מתוך
הספר החדש 'דרך
מצוותיך המבואר' ושתי
שיחות מתוך 'ליקוטי
שיחות עם ביאורים',
היוצא לאור עכשיו.

באים למבחן הגדול ביי"ט בכסלו, והמצליחים
במבחן זוכים במלגה בכרטיס נטען עד 250 ₪
(הניתנת למימוש גם ביריד החסידות).
ציון עובר בהצלחה מ - 75%.

ניתן להיבחן בנפרד רק על ה'מאמרים' או רק
על ה'שיחות' כשהמלגה מחולקת באופן שעל
המאמרים זכאים למלגה על סך - 150 ₪
ועל השיחות בסך - 100 ₪

המבחן יהיה אי"ה ביום שני, ליל י"ט כסלו
וביום שלישי, אור לכ' כסלו
בשעות: 19:30-23:30
באולם אורנים, בנייני האומה, ירושלים.

לב
לדעת
תפארת שמשון